

การศึกษาสภาพการณ์ และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อ
การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

สารนิพนธ์
ของ
จักรกฤษณ์ พงศ์พิพัฒน์ไพบูลย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
ตุลาคม 2549

การศึกษาสภาพการณ์ และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อ
การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

สารนิพนธ์
ของ
จักรกฤษณ์ พงศ์พิพัฒน์ไพบูลย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
ตุลาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาสภาพการณ์ และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อ
การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

บทคัดย่อ
ของ
จักรกฤษณ์ พงศ์พิพัฒน์ไพบูลย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ
ตุลาคม 2549

จักรกฤษณ์ พงศ์พิพัฒน์ไพบูลย์. (2549). การศึกษาสภาวะการณ์และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การ
จัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา
สารนิพนธ์ : อาจารย์ประภาพร เฟื่องฟูสกุล.

การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศนับเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงมีนโยบายส่งเสริมด้านการลงทุนเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาวะการณ์ และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายปีในช่วงปี 2528 – 2547 มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อให้ทราบถึงสภาวะการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย และวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

ผลการศึกษาโดยรวมพบว่า การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศส่วนใหญ่มาจากประเทศญี่ปุ่น และลงทุนในส่วนของการอุตสาหกรรมเป็นหลัก นอกจากนี้ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยได้แก่ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยทั้งสองปัจจัยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

A STUDY OF SITUATION AND ECONOMIC FACTORS AFFECTING
FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN THAILAND

AN ABSTRACT
BY
JUKKRIT PHONGPIPATPAIBOON

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Economics degree in Managerial Economics
at Srinakharinwirot University

October 2006

Jukkrit Phongpipatpaiboon. (2006). *A study of situation and Economic Factors Affecting Foreign Direct Investment in Thailand*. Master's Project, M.Econ. (Managerial Economics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor : Mrs.Praparn Fuengfusakul.

Foreign direct investment is one of the important sources of fund for Thailand's economy development. Hence, the government has set investment promotion policies to attract foreign direct investments. The objectives of this study are to understand the general situation, and economic factors affecting foreign direct investment in Thailand. This study used annually secondary data from the period of 1985 – 2004. A descriptive analysis prescribed general situation of foreign direct investment, whereas multiple regressions were used for finding the economic factors affecting foreign direct investment in Thailand.

The result of the study indicated that most of foreign direct investment comes from Japan and invested in the industry sector. Besides, economic factors affecting foreign direct investment in Thailand were inflation rate and exchange rate. Both factors changed in the same direction with the foreign direct investment in Thailand.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี อันเนื่องมาจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ประภาพร เฟื่องฟูสกุล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และอาจารย์ไมตรี อภิพัฒนะมนตรี กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสามท่านเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้คำแนะนำที่ดีตลอดมา

กราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา ตลอดจนความรักความเข้าใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่มีส่วนร่วมในความสำเร็จของงานวิจัยนี้ ขอขอบคุณน้องๆ และเพื่อนๆ เศรษฐศาสตร์การจัดการ ที่ให้ความห่วงใย เป็นกำลังใจ รวมทั้งความช่วยเหลือต่างๆในการทำงานวิจัยนี้

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่พระคุณ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาจนบัดนี้

จักรกฤษณ์ พงศ์พิพัฒน์ไพบูลย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตการศึกษา.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมุติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การลงทุนระหว่างประเทศ.....	9
ลักษณะการลงทุนระหว่างประเทศ	10
วัตถุประสงค์ของการลงทุนทางตรง	11
ปัจจัยที่กระตุ้นการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ	12
การส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทย	13
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	16
ทฤษฎีความเจริญเติบโตขององค์การธุรกิจอุตสาหกรรม	17
ทฤษฎีโครงสร้างของตลาดอุตสาหกรรม หรือ ทฤษฎีผู้แข่งขันน้อยราย.....	18
ทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศในวัฏจักรของผลิตภัณฑ์	20
ทฤษฎีการสังเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่กำหนดการลงทุนระหว่างประเทศ	21
ทฤษฎีการลงทุนของ Kojima	23
ทฤษฎีของ Aliber.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
3 การดำเนินวิจัย	32
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	32
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	35
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	 40
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ปริมาณการลงทุน	42
แหล่งที่มาของการลงทุน	43
ลักษณะการลงทุน	45
การส่งเสริมการลงทุน	47
วิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ	50
 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	 53
สังเขปความมุ่งหมายของการวิจัย ความสำคัญของการวิจัย ขอบเขตการศึกษา	53
สมมุติฐานในการวิจัย	54
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
การอภิปรายผล	61
ข้อเสนอแนะ	64
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	66
 บรรณานุกรม	 67
 ภาคผนวก	 71
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	 73

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศจำแนกรายประเทศปี 2536 - 2546	3
2 เงื่อนไขทางเลือกต่างๆ ในการให้บริการแก่ตลาด	23
3 ปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยปี 2528 - 2547.....	42
4 แหล่งที่มาของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยปี 2513 - 2547	44
5 ลักษณะการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยจำแนกตามภาคธุรกิจ ปี 2528 - 2547	46
6 โครงการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจำแนกตามการ กระจายผู้ถือหุ้น การกระจายขนาดเงินลงทุน และการกระจายแหล่งที่ตั้ง ปี 2538 – 2547.....	48
7 โครงการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจำแนกตาม การกระจายผู้ถือหุ้น การกระจายขนาดเงินลงทุน และการกระจายแหล่งที่ตั้ง ปี 2538 – 2547.....	49
8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ในประเทศไทย	50

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยช่วงปี 2518-2546.....	2
2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย.....	7

บทที่ 1

บทนำ

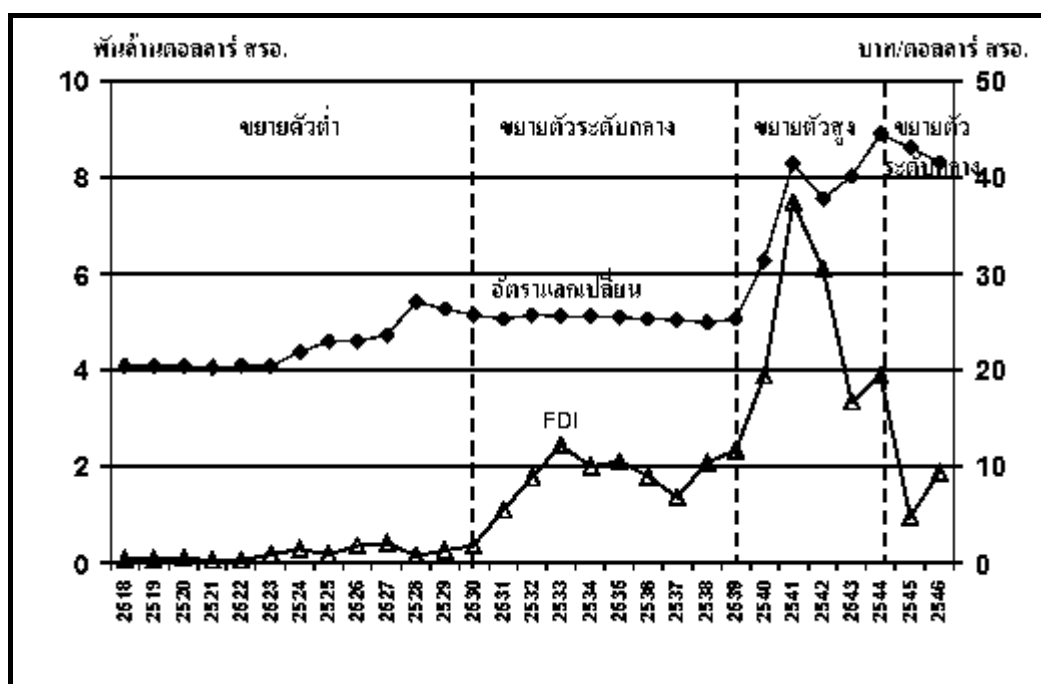
ภูมิหลัง

การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) นับเป็นแหล่งเงินทุนที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในประเทศด้อยพัฒนา และประเทศกำลังพัฒนา โดยได้ช่วยชดเชยช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุน อีกทั้งยังส่งผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของทุกประเทศ โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนา และประเทศกำลังพัฒนาต่างก็พยายามที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตนให้เจริญก้าวหน้า แม้ว่าการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจจะเป็นสิ่งที่ดีก็ตาม แต่ประเทศต่างๆ นั้นต้องมีความพร้อมและมีศักยภาพของกลไกการพัฒนาตามรูปแบบของประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว เช่น การมีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ การมีระบบเทคโนโลยีที่พัฒนา การมีปัจจัยประเภทรทุน ความรู้ด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เป็นต้น แต่ประเทศด้อยพัฒนาและประเทศกำลังพัฒนายังขาดสิ่งเหล่านี้อยู่ ดังนั้นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจโดยพึ่งพาระบบเศรษฐกิจจากโลกภายนอก หรือการพัฒนาเศรษฐกิจที่เปิดกว้างสู่นานาชาติจึงเป็นสิ่งจำเป็นในภาวะที่ศักยภาพของการพัฒนาประเทศยังด้อยอยู่

การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ประเทศด้อยพัฒนาและประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย สามารถจัดปัญหาด้านการขาดแคลนเงินทุน ขาดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตลอดจนความรู้ทางด้านการบริหารจัดการองค์กรลงได้ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและการขยายการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจได้ในระยะยาว ข้อดีอีกประการหนึ่งของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ คือมีความเสี่ยงจากการไหลออกของเงินทุน (Capital flight risk) น้อยกว่าเงินทุนจากต่างประเทศประเภทอื่นๆ โดยเฉพาะเงินกู้ยืม

สำหรับประเทศไทยได้รับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยมีการขยายตัวในระดับต่ำช่วงตั้งแต่ปี 2518 – 2530 เฉลี่ยประมาณ 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อปี และเริ่มมีการขยายตัวมาอยู่ในระดับปานกลางช่วงปี 2531 – 2539 เฉลี่ย 1.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อปี โดยการขยายตัวดังกล่าวเนื่องจากเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศไทยและค่าเงินบาทมีเสถียรภาพ ประกอบกับข้อตกลง Plaza Accord ซึ่งเป็นการประชุมของรัฐมนตรีคลังของประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำอันได้แก่ เยอรมันตะวันตก ญี่ปุ่น อังกฤษ ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา ที่โรงแรมพลาซ่า กรูนิวอร์ค ในเดือนกันยายน 2528 ต่อมาเรียกว่า ข้อตกลงพลาซ่า โดยประเทศเหล่านี้จะหันมาดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งในปี 2528 กลุ่มประเทศ

มหาอำนาจทางเศรษฐกิจโดยการผลักดันของสหรัฐอเมริกา ตกลงให้มีการปรับอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา กับเงินเยน และเงินสกุลหลักอื่นๆ ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ทำให้เงินเยนแข็งค่าขึ้นมากจากระดับ 250 เยนต่อดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในปี 2527 เป็น 120 เยนต่อดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในปี 2530 ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสามารถในการแข่งขันด้านส่งออกของญี่ปุ่น ทำให้ญี่ปุ่นต้องย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนถูกกว่าเพื่อให้สามารถแข่งขันในการส่งสินค้าออกได้ และเริ่มมีการขยายตัวในระดับสูงในช่วงปี 2540 – 2544 เฉลี่ยประมาณ 4.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา โดยมีการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศสูงสุดในช่วงปี 2541 ประมาณ 7.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา โดยสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มทุนของบริษัทแม่ให้กับบริษัทลูกที่ประสบปัญหาทางการเงินจากการลอยตัวค่าเงินบาท และสภาพคล่องที่ตึงตัวในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ รวมถึงการเพิ่มทุนของสถาบันการเงิน นอกจากนี้การที่ค่าเงินบาทอ่อนลงมากยังช่วยสร้างแรงจูงใจในการเข้ามาลงทุนของต่างประเทศอีกด้วย



ภาพประกอบ 1 การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยช่วงปี 2518-2546

ที่มา: อุบลรัตน์ จันทพงษ์. (2548). บทบาทของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อเศรษฐกิจของไทย. หน้า 1. (ออนไลน์)

ช่วงปี 2545 – ปัจจุบัน การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลดลงกลับมาอยู่ในระดับใกล้เคียงกับช่วงก่อนวิกฤต แม้ว่าในปี 2545 การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศจะลดลงเหลือเพียง 0.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของโลกที่ชะลอตัว ประกอบกับธุรกิจส่วนใหญ่ยังมีกำลังผลิตส่วนเกิน และสภาพคล่องในประเทศอยู่ในระดับสูง การกักตุนเงินในประเทศมีต้นทุนต่ำ จึงมีการใช้เงินกู้ในประเทศแทนการนำเข้าเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศก็เริ่มปรับตัวดีขึ้นตั้งแต่ปี 2546 (อุบลรัตน์ จันทพงษ์; และ วิมลมาลย์ รัชสี ฐนะศักดิ์. 2546: 1-2)

ตาราง 1 การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศจำแนกรายประเทศปี 2536 - 2546

(หน่วย : พันล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา)

	2536-39	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
China	35.1	45.3	45.5	40.3	40.7	46.9	52.7	53.5
India	1.5	3.6	2.6	2.2	2.3	3.4	3.4	4.3
Korea, South	1.1	2.6	5.0	9.4	8.6	3.7	2.9	3.8
Malaysia	5.9	6.3	2.7	3.9	3.8	0.6	3.2	2.5
Philippines	1.5	1.3	2.2	1.7	1.3	1.0	1.8	0.3
Indonesia	3.7	4.7	-0.2	-1.9	-4.6	-3.0	0.1	-0.6
Singapore	8.5	13.6	7.7	16.1	17.2	15.0	5.7	11.4
Taiwan	1.4	2.2	0.2	2.9	4.9	4.1	1.4	0.5
Viet Nam	1.6	2.6	1.7	1.5	1.3	1.3	1.2	1.5
Thailand	1.9	3.9	7.5	6.1	3.4	3.9	0.9	2.0

ที่มา : อุบลรัตน์ จันทพงษ์. (2548). บทบาทของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อเศรษฐกิจของไทย. หน้า 5. (ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเป็นเงินลงทุนระยะยาวที่มักจะมาพร้อมกับเทคโนโลยี และช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน รวมทั้งการค้าการส่งออกให้กับประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจของต้นสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการลงทุนที่ต่อเนื่อง และลดความเสี่ยงด้านการไหลออกของเงินทุนที่มักเกิดกับเงินทุนนำเข้าประเภทอื่น เช่น เงินกู้จากต่างประเทศ หรือเงินลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งปัจจัยที่จะดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศมักจะขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล ในด้านการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศทางด้านการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ เช่น นโยบายการคุ้มครองลิขสิทธิ์ นโยบายการพัฒนา

ด้านอุตสาหกรรมในประเทศ ตลอดจนนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ และนอกจากนี้ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ อาทิเช่น ความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในประเทศ เสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนการเป็นแหล่งทรัพยากร และแรงงาน ก็น่าจะเป็นปัจจัยที่สามารถดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศด้วยเช่นกัน

ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสภาวะการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยเลือกศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจได้แก่ ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ว่ามีอิทธิพลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้ผู้ลงทุนทางตรงจากต่างประเทศสามารถเข้าใจถึงสภาวะการณ์ภายในประเทศ และสามารถตัดสินใจลงทุนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาวะการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ในด้านปริมาณการลงทุน แหล่งที่มาของการลงทุน ลักษณะของการลงทุน และการส่งเสริมการลงทุน ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัย จะทำให้ทราบและเข้าใจถึง สภาวะการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย รวมทั้งทำให้ทราบถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อ การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนต่างประเทศในการตัดสินใจลงทุนทางตรงในประเทศ และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและบริหารจัดการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในประเทศไทย

ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้ข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ และข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจในภาพรวม โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาสถานการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ในด้าน ปริมาณการลงทุน แหล่งที่มาของการลงทุน ลักษณะการลงทุน และการส่งเสริมการลงทุนช่วงปี 2528 ถึงปี 2547

2. ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

100. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
101. อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ
102. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
103. อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพและปริมณฑล

ตัวแปรตาม ได้แก่

104. การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถานการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย (Situation of Foreign Direct Investment in Thailand) หมายถึง สภาพโดยทั่วไปของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยศึกษาในแง่ของปริมาณการลงทุน แหล่งที่มาของการลงทุน ลักษณะของการลงทุน และการส่งเสริมการลงทุน

1.1. ปริมาณการลงทุน หมายถึง จำนวนเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยช่วงปี 2528 – 2547

1.2. แหล่งที่มาของการลงทุน หมายถึง จำนวนเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยช่วงปี 2528 – 2547 โดยจำแนกตามประเทศผู้ลงทุน

1.3. ลักษณะการลงทุน หมายถึง จำนวนเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยช่วงปี 2528 – 2547 โดยจำแนกตามภาคธุรกิจที่เข้ามาลงทุน

1.4. การส่งเสริมการลงทุน หมายถึง โครงการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยช่วงปี 2538 – 2547 ภายใต้การส่งเสริมการลงทุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน โดยเลือกศึกษาในส่วน การกระจายผู้ถือหุ้น การกระจายของขนาดเงินลงทุน การกระจายแหล่งที่ตั้ง

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic factors) หมายถึง ตัวบ่งชี้ทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะมีผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพและปริมณฑล

3. การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย (Foreign Direct Investment : FDI) หมายถึงจำนวนเงินลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศ ซึ่งคำนวณได้จาก กระแสเงินทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยไหลเข้าหักด้วยกระแสเงินทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยไหลออก ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลเป็นรายปี มีหน่วยเป็นพันล้านบาท

4. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) หมายถึงมูลค่าของสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่ผลิตขึ้นภายในประเทศในระยะเวลาหนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงว่าทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้า และบริการจะเป็นทรัพยากรของพลเมืองในประเทศหรือเป็นของชาวต่างประเทศ ในทางตรงข้าม ทรัพยากรของพลเมืองในประเทศแต่ไปทำ การผลิตในต่างประเทศ ก็ไม่นับรวมไว้ในผลิตภัณฑ์ในประเทศ ในการศึกษาวิจัยใช้ข้อมูล GDP รายปีที่ระดับราคาคงที่และใช้ปี 2531 เป็นปีฐาน มีหน่วยเป็นพันล้านบาท

5. อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ (Inflation rate : Inf) หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป ซึ่งเป็นดัชนีราคาที่คำนวณจากราคาสินค้ากลุ่มหนึ่งที่จำเป็นแก่การครองชีพ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรวบรวมไว้เป็นรายเดือน ซึ่งเป็นเครื่องชี้ถึงการเคลื่อนไหวโดยเฉลี่ยของราคาสินค้านั้น การเปลี่ยนแปลงในดัชนีราคาผู้บริโภคสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจซื้อของประชาชน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลเป็นรายปี และใช้ปี 2531 เป็นปีฐาน มีหน่วยเป็นร้อยละ

6. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign exchange rate) เรียกสั้นๆ ว่า อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange rate : Exc) หมายถึง ราคาของเงินตราสกุลหนึ่งเมื่อคิดในรูปของเงินตราอีกสกุลหนึ่ง โดยใช้ข้อมูลค่าเฉลี่ยอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินบาทต่อเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลเป็นรายปี มีหน่วยเป็นบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอเมริกา

7. อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯและปริมณฑล (Minimum Wage : W) หมายถึง อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของแรงงานที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ที่ประกาศโดยกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลเป็นรายปี มีหน่วยเป็นบาทต่อวัน

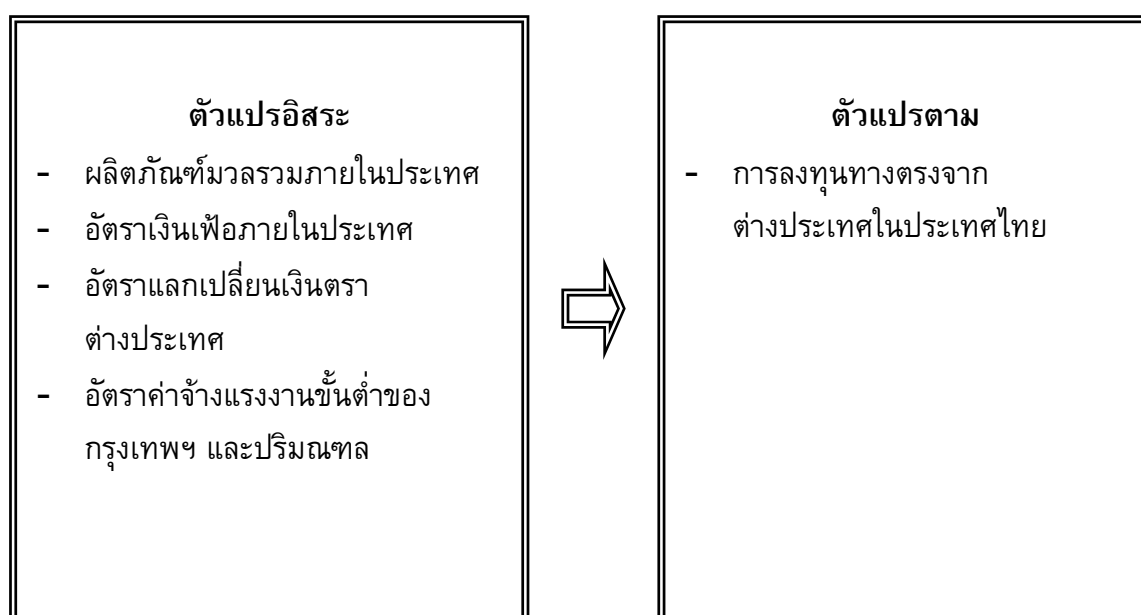
กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ จะแบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาสภาพการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ในด้านปริมาณการลงทุน แหล่งที่มาของการลงทุน ลักษณะของการลงทุน และการส่งเสริมการลงทุน ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547

ส่วนที่ 2 ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547

การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้อาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับปัจจัยภายในประเทศผู้รับทุนที่มีต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ซึ่งพิจารณาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจในประเทศว่า มีปัจจัยใดบ้างที่คาดว่าจะส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ โดยปัจจัยที่นำมาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ คือ ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯ และปริมณฑล และวางกรอบแนวคิดไว้ดังนี้



ภาพประกอบ 2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

สมมุติฐานในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้มีการกำหนดสมมติฐานของตัวแปรในสมการ โดยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย กล่าวคือ ถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ในทางตรงข้าม ถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลง จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยลดลง ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

2. อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย กล่าวคือ ถ้าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยลดลง ในทางตรงข้าม ถ้าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศลดลงจะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

3. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย กล่าวคือ ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลให้ค่าเงินบาทลดลง จะทำการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ในทางตรงข้าม ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศลดลงซึ่งเป็นผลให้ค่าเงินบาทเพิ่มขึ้น จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยลดลง ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

4. ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย กล่าวคือ ถ้าค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพิ่มขึ้น จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยลดลง ในทางตรงข้าม ถ้าค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ลดลง จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. การลงทุนระหว่างประเทศ
 - ลักษณะการลงทุนระหว่างประเทศ
 - วัตถุประสงค์ของการลงทุนทางตรง
 - ปัจจัยที่กระตุ้นการลงทุนทางตรงต่างประเทศ
2. การส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทย
3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - ทฤษฎีความเจริญเติบโตขององค์การธุรกิจอุตสาหกรรม
 - ทฤษฎีโครงสร้างของตลาดอุตสาหกรรม หรือ ทฤษฎีผู้แข่งขันน้อยราย
 - ทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศในวัฏจักรของผลิตภัณฑ์
 - ทฤษฎีการสังเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่กำหนดการลงทุนระหว่างประเทศ
 - ทฤษฎีการลงทุนของ Kojima
 - ทฤษฎีของ Aliber
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศ หมายถึง ธุรกิจทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อ บัญชีทุน ในบัญชีดุลการชำระเงินของประเทศ โดยการลงทุนระหว่างประเทศจะเป็นการเคลื่อนย้ายเงินทุนใน สภาพปกติอันเป็นผลจากการค้าระหว่างประเทศ การจัดหาเงินทุนระหว่างประเทศ ซึ่งไม่เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายเงินทุนเพื่อดำรงรักษาอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ หรือเพื่อแก้ปัญหา ดุลการชำระเงินขาดดุล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นเจ้าของทรัพย์สินของธุรกิจในประเทศอื่นๆ โดยสถาบันของรัฐบาล หรือเอกชนในประเทศหนึ่ง (รัตน สหายคณิต. 2530: 1)

ลักษณะการลงทุนระหว่างประเทศ

การลงทุนระหว่างประเทศ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ตามระยะเวลาคือ

1. การลงทุนระยะสั้น หมายถึง การลงทุนในสินทรัพย์ซึ่งมีอายุสั้นกว่า 1 ปี ส่วนใหญ่เกิดขึ้นเนื่องจากการค้าระหว่างประเทศ เช่น การรับซื้อตั๋วแลกเงินจากผู้ส่งออก ปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการลงทุนระยะสั้น ได้แก่ ความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศผู้ลงทุนกับประเทศผู้รับทุน การเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ และเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศผู้รับทุน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเงินทุนระยะสั้นจะเคลื่อนย้ายจากประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำไปยังประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า และเคลื่อนย้ายจากประเทศที่มีความเสี่ยงภัยทางการเมืองสูงไปยังประเทศที่มีความเสี่ยงภัยทางการเมืองต่ำกว่า

2. การลงทุนระยะยาว หมายถึง การลงทุนที่มีอายุยาวนานกว่า 1 ปี เมื่อมีการลงทุนระยะยาวเกิดขึ้น จะเป็นผลทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนระยะยาวระหว่างประเทศ และจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเจริญเติบโตและการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งของประเทศผู้ลงทุน และประเทศผู้รับทุน การลงทุนระยะยาวแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การลงทุนทางอ้อม และการลงทุนทางตรง

การลงทุนทางอ้อม (Indirect Investments หรือ Portfolio Investment) หมายถึง การลงทุนระหว่างประเทศในลักษณะของการลงทุนในหลักทรัพย์ (Portfolio Investment) โดยวิธีซื้อหุ้น หรือหลักทรัพย์ของบริษัทธุรกิจ อันได้แก่ หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ หุ้นกู้และพันธบัตรรัฐบาล หรือตราสารทางการเงินต่างๆ เป็นการลงทุนเพื่อหวังผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ทางการเงิน ในรูปของเงินปันผล ดอกเบี้ย หรือเพื่อหวังกำไรส่วนทุน (Capital Gain) ดังนั้นผู้ลงทุนจึงเลือกทำการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูง มีความมั่นคงสูงและมีการเสี่ยงภัยค่อนข้างต่ำ ถ้าวางทุนในหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ จะได้รับผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล แต่ถ้าวางทุนในพันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ จะได้รับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย ดังนั้นการลงทุนทางอ้อมจึงเป็นการลงทุนที่ต้องการรายได้จากการลงทุนและกำไรส่วนทุนนั่นเอง

การลงทุนทางตรง (Direct Investment) หมายถึง การเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศที่มีเป้าหมายหลักเพื่อการเข้าควบคุมในการจัดการและกำไรขององค์กรธุรกิจในต่างประเทศ การที่จะเข้าไปทำการควบคุมในการจัดการและกำไรขององค์กรธุรกิจในต่างประเทศนั้นสามารถทำได้หลายวิธีคือ

- โดยการเข้าไปซื้อกิจการขององค์กรธุรกิจที่ตั้งอยู่เดิมแล้ว เพื่อจะสามารถเข้ามาทำการบริหารงานได้เต็มที่ หรืออาจใช้วิธีการเข้ามาทำการซื้อหุ้นในจำนวนที่มากพอ เช่น การซื้อหุ้นสามัญในจำนวนมากตามที่ได้มีการกำหนดไว้ในสัญญา จะทำให้เจ้าของหุ้นในส่วนใหญ่

นั้นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและควบคุมการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจเดิมของประเทศผู้รับทุน

- โดยวิธีการตั้งกิจการสาขาขึ้นในต่างประเทศ วิธีการนี้กิจการของบริษัทแม้อยู่ยังสามารถบริหารงานได้เต็มที่
- โดยวิธีการลงทุนร่วม (Joint Venture) ซึ่งความสามารถในการบริหารงานจะขึ้นอยู่กับสัดส่วนของการร่วมทุน
- โดยวิธีการเข้าไปตั้งองค์กรธุรกิจขึ้นใหม่ในประเทศผู้รับทุน เช่น ตั้งโรงงาน หรือสำนักงานใหญ่ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย การลงทุนทางตรงสามารถจำแนกทิศทางการลงทุนได้เป็น 2 ประเภท คือ การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย (Foreign Direct Investment: FDI) ซึ่งนับเป็นฐานะด้านหนี้สินของประเทศ และ การลงทุนทางตรงของประเทศไทยในต่างประเทศ (Thai Direct Investment Abroad: TDI) ซึ่งนับเป็นฐานะทางด้านสินทรัพย์ของประเทศ (รัตนา สายคณิต. 2530: 2-5)

วัตถุประสงค์ของการลงทุนทางตรง

1. เพื่อทดแทนการส่งสินค้าออกของประเทศผู้ลงทุน หมายถึง ประเทศผู้ลงทุนเข้าไปลงทุนตั้งโรงงานเพื่อผลิตสินค้าในประเทศที่เป็นตลาดของคน วิธีนี้จึงเป็นการทดแทนการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ หรือทดแทนการส่งสินค้าเข้าสำหรับประเทศที่ได้รับการลงทุนดังกล่าว
2. เพื่อเพิ่มการส่งสินค้าเข้าของประเทศผู้ลงทุน การลงทุนโดยมีวัตถุประสงค์เช่นนี้ มักจะเป็นการลงทุนในสินค้าประเภทที่ประเทศผู้ลงทุนสามารถผลิตได้น้อยลง หรือไม่สามารถผลิตได้เลย จึงทำให้ต้องลงทุนผลิตสินค้านั้นในประเทศที่มีปัจจัยการผลิตต่างๆ เหมาะสม และประเทศผู้ลงทุนก็จะส่งสินค้านั้นจากประเทศที่ได้รับการลงทุนเข้าประเทศของตน
3. เพื่อเหตุผลอื่นๆ เช่น เข้าไปลงทุนผลิตสินค้าเพื่อจะส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศอื่นๆ เนื่องจากต้นทุนการผลิตในประเทศที่เข้าไปทำการผลิต ถูกกว่าต้นทุนการผลิตในประเทศผู้ลงทุน หรืออาจจะเข้าไปลงทุนโดยมุ่งหวังผลทางการเมือง เป็นต้น (สุภาพร พิศาลบุตร; บุญเลิศ เย็นคงคา; และ ทิพย์สุดา กันตา. 2543: 129; อ้างอิงจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2534. หน้า 220)

ปัจจัยที่กระตุ้นการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ

ปัจจัยที่กระตุ้นการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ แบ่งออกเป็นปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดจากประเทศผู้ลงทุน ปัจจัยที่เกิดจากประเทศผู้รับทุน และปัจจัยอื่นภายนอกประเทศ

ปัจจัยที่เกิดจากประเทศผู้ลงทุน แบ่งออกได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านองค์การธุรกิจ จะกระตุ้นให้เกิดการลงทุนทางตรงเมื่อ องค์การธุรกิจนั้น มีสินทรัพย์พิเศษบางอย่างอยู่ในครอบครอง เช่น ความรู้ทางด้านเทคโนโลยี ประสบการณ์ และความรู้ทางด้านการบริหารและการตลาด การมีเงินทุนและมีความสามารถเข้าถึงแหล่งทุน เป็นต้น อย่างไรก็ตามการลงทุนต่างประเทศจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ องค์การธุรกิจนั้นคาดว่าจะผลตอบแทนที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ ต่างๆในการลงทุนทางตรงต่างประเทศ จะต้องสูงกว่าทางเลือกอื่น เช่น การส่งออก และการขายสิทธิบัตร

2. ปัจจัยด้านการตลาด เช่น การสร้างอำนาจผูกขาด การรักษาสถานภาพในการแข่งขัน และการทดแทนการค้าต่างประเทศ

3. ปัจจัยด้านต้นทุน ประเทศผู้ลงทุนจะดูทำเลที่ตั้งโรงงานที่เหมาะสม โดยพิจารณาจาก แหล่งวัตถุดิบ และคู่แข่งกัน เพื่อประโยชน์ทางด้านต้นทุนวัตถุดิบ นอกจากนี้ยังดูที่ประโยชน์จากปัจจัยการผลิตคือ ที่ดิน และแรงงาน ที่มีต้นทุนถูก

4. ปัจจัยอื่นๆ ภายในประเทศผู้ลงทุน ได้แก่ นโยบายของรัฐบาลของประเทศผู้รับทุน อิทธิพลของสหภาพแรงงาน การยอมรับความเสี่ยงภัยของผู้ถือหุ้น

ปัจจัยที่มีอยู่ในประเทศผู้รับทุน แบ่งออกได้ดังนี้

1. นโยบายของรัฐบาลของประเทศผู้รับทุน ว่าส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศหรือไม่ เช่น นโยบายการคุ้มกัน นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ และนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นต้น

2. ความรู้สึกชาตินิยมของคนในประเทศ เป็นการต่อต้านการใช้สินค้าสำเร็จรูปจากต่างประเทศ ทำให้องค์การธุรกิจไม่สามารถส่งสินค้าเข้าไปขายได้ จึงเลือกเข้าไปทำการลงทุนทางตรงร่วมกับคนในประเทศผู้รับทุนเอง เพื่อลดการต่อต้านดังกล่าว

3. การเข้าร่วมเป็นภาคีในการให้ความคุ้มครองทางกฎหมายแก่สินทรัพย์พิเศษของอุตสาหกรรม โดยสามารถจดทะเบียนสิทธิบัตรเครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ และให้ความคุ้มครองตามกฎหมายในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิ เหล่านี้เป็นต้น

4. การเป็นแหล่งทรัพยากรและแหล่งแรงงานที่มีค่าแรงถูก ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูดให้ชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุน เพราะช่วยให้สามารถผลิตสินค้าได้ โดยเสียต้นทุนต่ำกว่าในประเทศผู้ลงทุนเอง

5. ความมีเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศผู้รับทุน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลทำให้องค์การธุรกิจต้องประสบการขาดทุนหรือได้ผลกำไรน้อยกว่าที่คาดคะเน

ไว้ และมูลค่าของทรัพย์สินเมื่อคิดอยู่ในหน่วยของเงินตราต่างประเทศอาจมีค่าลดลงได้ ทำให้มีความเสี่ยงภัยมากขึ้น ซึ่งเป็นการเสี่ยงภัยอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (รัตน สายคณิต. 2530: 101-112)

นอกจากที่กล่าวมาแล้วยังมีปัจจัยอีกหลายประการที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในต่างประเทศซึ่งสุภาพร พิศาลบุตร บุญเลิศ เย็นคงคา และทิพย์สุตา กันตาได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เพื่อแสวงหาตลาดใหม่ๆ ทั้งนี้เพราะความเจริญทางวิทยาการได้ส่งผลให้อุตสาหกรรมต่างๆ สามารถผลิตสินค้าออกสู่ตลาดได้เป็นจำนวนมาก ในบางครั้งก็มากเกินไปจนความต้องการของผู้บริโภคในท้องถิ่น ทำให้ต้องหาตลาดใหม่ในต่างประเทศซึ่งมีความเจริญเติบโตและมีขนาดเพียงพอที่จะรองรับสินค้าได้
2. เพื่อลดต้นทุนค่าขนส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง เช่น รถยนต์ กล่าวคือถ้าหากผู้ผลิตรถยนต์ในประเทศญี่ปุ่นสั่งเหล็กจากยุโรปซึ่งต้องขนส่งผ่านประเทศไทยเพื่อไปผลิตที่ญี่ปุ่น เมื่อผลิตเสร็จก็ต้องส่งกลับมายังประเทศไทยและประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน ซึ่งทำให้เสียต้นทุนที่สูงมาก ดังนั้นจึงเกิดการย้ายฐานการผลิตไปยังต่างประเทศ
3. เพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งเป็นแนวคิดที่อยู่บนพื้นฐานทฤษฎีความได้เปรียบระหว่างประเทศที่จะเลือกผลิตสินค้าในประเทศที่มีต้นทุนต่ำที่สุด เพราะต้นทุนการผลิตในแต่ละประเทศย่อมแตกต่างกัน เช่น ค่าแรง ค่าใช้จ่ายในการจัดหาพื้นที่ ค่าสาธารณูปโภค ฯลฯ เป็นต้น
4. เพื่อเข้าหาแหล่งวิทยาการและทักษะเฉพาะ
5. เพื่อการจัดหาวัตถุดิบ โดยเฉพาะประเทศที่ประสบความสำเร็จทางอุตสาหกรรมแร่ธาตุและถ่านหินและทรัพยากรภายในประเทศ จึงต้องมีการย้ายฐานไปยังประเทศที่มีวัตถุดิบและทรัพยากรที่สมบูรณ์ และราคาถูก
6. เพื่อการแข่งขันกับคู่แข่งที่ไปลงทุนในต่างประเทศซึ่งจะช่วยลดช่องว่างทางการตลาดของคู่แข่ง เนื่องจากหากปล่อยให้คู่แข่งมีส่วนแบ่งตลาดสูงขึ้นเรื่อยๆ จะทำให้คู่แข่งมีต้นทุนการผลิตต่อหน่วยที่ต่ำกว่า นอกจากนี้การปล่อยให้คู่แข่งไปดำเนินธุรกิจในประเทศอื่นก่อนจะทำให้คู่แข่งมีความชำนาญกับการดำเนินธุรกิจในประเทศนั้นมากกว่า ซึ่งจะลำบากในการแข่งขันในภายหลัง (สุภาพร พิศาลบุตร; บุญเลิศ เย็นคงคา; และ ทิพย์สุตา กันตา. 2543: 125-127)

2. การส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทย

การส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยได้เริ่มต้นครั้งแรก โดยรัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมในปี 2497 ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2497 ซึ่งได้ให้สิทธิประโยชน์เป็นสิ่งจูงใจแก่กิจการที่เห็นว่าสำคัญและจำเป็นแก่เศรษฐกิจของ

ประเทศ อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทบัญญัติไม่รัดกุมเพียงพอทำให้การดำเนินงานล่าช้า ไม่สามารถดึงดูดให้ภาคเอกชนทั้งไทยและต่างประเทศมาลงทุนประกอบการอุตสาหกรรมได้ตามเป้าหมาย จึงได้ยกเลิกไปและใช้ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 33 พ.ศ.2501 แทนโดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเศรษฐกิจ รับผิดชอบในการบริหารงาน

การส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยเริ่มดำเนินการอย่างจริงจังหลังจากมีการก่อตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม โดยรัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ.2503 ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และมีการออกกฎหมายใหม่เรียกว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.2520 ซึ่งปัจจุบันได้กำหนดเกณฑ์ในการส่งเสริมการลงทุนโดยทำการแบ่งเขตการส่งเสริมการลงทุนออกเป็น 3 เขต ตามปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยใช้รายได้และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานของแต่ละจังหวัดเป็นเกณฑ์ ซึ่งปัจจุบันแบ่งออกได้ดังนี้

เขต 1 ประกอบด้วย 6 จังหวัดในส่วกลาง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร โดยกำหนดสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ลงทุนที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนในเขต 1 คือ

1. ได้รับการลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรกึ่งหนึ่ง เฉพาะเครื่องจักรที่มีอากรขาเข้าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10
2. ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 3 ปี สำหรับโครงการที่ตั้งสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม หรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม ทั้งนี้ผู้ได้รับการส่งเสริมในโครงการที่มีขนาดการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป(ไม่รวมค่าที่ดินและเงินทุนหมุนเวียน) จะต้องดำเนินการให้ได้รับใบรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือมาตรฐานสากลอื่นๆ ที่เทียบเท่าภายในระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันเปิดดำเนินการ หากไม่สามารถดำเนินการได้จะถูกเพิกถอนสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 1 ปี
3. ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 1 ปี

เขต 2 ประกอบด้วย 12 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ภูเก็ต ระยอง ราชบุรี พระนครศรีอยุธยา สมุทรสงคราม สระบุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง โดยกำหนดสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ลงทุนที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนในเขต 2 คือ

1. ได้รับการลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรกึ่งหนึ่ง เฉพาะเครื่องจักรที่มีอากรขาเข้าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10
2. ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 3 ปี และเพิ่มเป็น 5 ปี หากตั้งสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม หรือในเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม ทั้งนี้ผู้ได้รับการส่งเสริมในโครงการที่มีขนาดการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป(ไม่รวมค่าที่ดินและเงินทุน

หมุนเวียน) จะต้องดำเนินการให้ได้รับใบรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือมาตรฐานสากลอื่นๆ ที่เทียบเท่าภายในระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันเปิดดำเนินการ หากไม่สามารถดำเนินการได้จะถูกเพิกถอนสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 1 ปี

3. ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 1 ปี

เขต 3 ประกอบด้วย 58 จังหวัด ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ลงทุนที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนในเขต 3 คือ

1. ได้รับการลดหย่อนอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรเครื่องหนึ่ง เฉพาะเครื่องจักรที่มีอากรขาเข้าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10

2. ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปี ทั้งนี้ผู้ได้รับการส่งเสริมในโครงการที่มีขนาดการลงทุนตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป (ไม่รวมค่าที่ดินและเงินทุนหมุนเวียน) จะต้องดำเนินการให้ได้รับใบรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือมาตรฐานสากลอื่นๆ ที่เทียบเท่าภายในระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันเปิดดำเนินการ หากไม่สามารถดำเนินการได้จะถูกเพิกถอนสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 1 ปี

3. ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา 5 ปี

โครงการที่ตั้งสถานประกอบการในท้องที่ 40 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ กำแพงเพชร ขอนแก่น จันทบุรี ชัยนาท ชัยภูมิ ชุมพร เชียงราย เชียงใหม่ ตรัง ตราด ตาก นครราชสีมา นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พังงา พัทลุง พิจิตร พิษณุโลก เพชรบุรี เพชรบูรณ์ มุกดาหาร แม่ฮ่องสอน ระนอง รพบุรี ลำปาง ลำพูน เลย สงขลา สระแก้ว สิงห์บุรี สุโขทัย สุราษฎร์ธานี หนองคาย อุดรธานี อุดรดิตถ์ อุทัยธานี และอุบลราชธานี ได้รับสิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากร และสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร และสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมดังนี้

1. สำหรับโครงการที่ตั้งสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ดังนี้

1.1 ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้รับจากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นระยะเวลา 5 ปี นับจากวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

1.2 อนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่าเป็นระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม

2. สำหรับโครงการที่ตั้งสถานประกอบการนอกนิคมอุตสาหกรรม หรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม อนุญาตให้หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกจากกำไรสุทธิร้อยละ 25 ของเงินลงทุนในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมโดยผู้ได้รับการส่งเสริมจะเลือกหักจาก

กำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่งหรือหลายปีก็ได้ภายใน 10 ปี นับแต่วันที่รายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม ทั้งนี้ นอกเหนือจากการหักค่าเสื่อมราคาปกติ

โครงการที่ตั้งสถานประกอบการในท้องที่ 18 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ นครพนม นราธิวาส น่าน บุรีรัมย์ ปัตตานี พะเยาแพร่ มหาสารคาม ยโสธร ยะลา ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สตูล สุรินทร์ หนองบัวลำภู และอำนาจเจริญ ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรเพิ่มเติม ดังนี้

1. ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนใน อัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นระยะเวลา 5 ปี นับจากวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล
2. อนุญาตให้หักค่าขนส่ง ไฟฟ้า และค่าประปา 2 เท่า เป็นระยะเวลา 10 ปี นับแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม
3. อนุญาตให้หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกจากกำไรสุทธิร้อยละ 25 ของเงินที่ลงทุนในกิจการที่ได้รับการส่งเสริม โดยผู้ได้รับการส่งเสริมจะเลือกหักกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่งหรือหลายปีก็ได้ภายใน 10 ปี นับแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม ทั้งนี้ นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาปกติ

3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ก่อนที่จะมีการพัฒนาทฤษฎีการลงทุนในต่างประเทศ นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับการพัฒนาทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศเป็นหลัก เริ่มตั้งแต่สำนักคลาสสิก อדם สมิท (Adam Smith) ได้เสนอว่า “ความได้เปรียบของการแบ่งงาน” สามารถนำมาใช้ในระดับระหว่างประเทศได้ เช่นเดียวกับในระดับภายในประเทศ กล่าวคือการค้าระหว่างประเทศแบบเสรี จะเกิดขึ้นถ้ามีความแตกต่างในด้านต้นทุนอย่างสมบูรณ์ (Absolute Cost) เกิดขึ้น ต่อมาเดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) ได้กล่าวถึง การค้าระหว่างประเทศที่อยู่บนหลักของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) โดยความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศหนึ่งๆ จะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างประเทศในด้านเทคโนโลยีและฟังก์ชันการผลิต แต่ทฤษฎีนี้ไม่ได้อธิบายว่า ปัจจัยอะไรที่เป็นตัวกำหนดความไม่เท่าเทียมกันทางเทคโนโลยีระหว่างประเทศ ดังนั้นแม้ทฤษฎีของริคาร์โด จะสามารถอธิบายได้ว่าทำไมจึงเกิดการการค้าระหว่างประเทศขึ้น เกิดในปริมาณเท่าใด และมีองค์ประกอบของสินค้าอย่างไร แต่ทฤษฎีของริคาร์โดไม่อาจอธิบายการเกิดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศได้ เพราะว่าข้อสมมติของทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนความไม่อาจเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศได้ แต่อย่างน้อยทฤษฎีนี้ก็ชี้ให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องระหว่างการค้ากับการลงทุนโดยผ่านความแตกต่างระหว่างประเทศในด้านเทคโนโลยีและฟังก์ชันการผลิต

จึงเป็นความพยายามของสำนักนีโอคลาสสิกที่จะอธิบายว่า ทำไมประเทศหนึ่งๆ ถึงมีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าหนึ่งๆ จากทฤษฎี “Factor Endowment” ซึ่งได้รับการพัฒนาโดยนักเศรษฐศาสตร์ชาวสวีเดน 2 คน คือ เฮกเชอร์ กับ โอห์ลีน (Heckscher – Ohlin) ทฤษฎีนี้ อธิบายการค้าของประเทศหนึ่งๆ ในส่วนของ “Endowment” (หรือทรัพยากรที่จะก่อให้เกิดรายได้ขึ้นในอนาคต) ของเหล่านักปัจจัยการผลิต อันได้แก่ ทุนกับแรงงานซึ่งเป็นตัวแทนของความได้เปรียบเฉพาะในทำเลที่เป็น Endowments ของประเทศต่างๆ ฉะนั้นประเทศหนึ่งๆ จะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและจะส่งออกสินค้าเฉพาะสินค้าที่มีปัจจัยการผลิตอุดมสมบูรณ์ที่สุด และถูกใช้อย่างค่อนข้างเต็มที่ที่สุด ขณะเดียวกันก็จะนำเข้าสินค้าที่มีปัจจัยการผลิตของมันหายากในประเทศนั้น ข้อสมมติของทฤษฎีเฮกเชอร์-โอห์ลีน กำหนดให้ประเทศคู่ค้าทั้งสองมีปัจจัยเพียง 2 ชนิดคือ แรงงานกับทุน ซึ่งไม่สามารถเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศได้ บริษัททั้งหมดเป็นผู้กำหนดราคาเองภายใต้เงื่อนไขการแข่งขันระหว่างหน่วยย่อยๆ ให้มีกำไรจากการค้าระหว่างประเทศกับไม่มีค่าธุรกรรม (Transaction Cost) และรสนิยมการบริโภคของแต่ละประเทศเหมือนกัน (สวินี ภรณ์วลัย. 2530: 183-184)

นักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้พยายามสร้างทฤษฎี เพื่ออธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้ลงทุนตัดสินใจออกไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ซึ่งพอจะสรุปทฤษฎีต่างๆ ที่สำคัญซึ่งบางทฤษฎีสามารถอธิบายปรากฏการณ์ การลงทุนของนักลงทุนญี่ปุ่นและประเทศต่างๆ ที่มาลงทุนในประเทศไทยได้ดังนี้

ทฤษฎีความเจริญเติบโตขององค์การธุรกิจอุตสาหกรรม

(Foreign Investment and The Growth of the firm)

ทฤษฎีนี้นำเสนอโดยเพนโรส (Edith Tilton Penrose) ซึ่งอธิบายไว้ว่า แม้ว่าการลงทุนต่างประเทศจะเกิดขึ้นเนื่องจากอัตราผลตอบแทนของทุนในต่างประเทศ สูงกว่าในประเทศก็ตาม แต่เมื่อการลงทุนในประเทศได้เกิดขึ้นแล้ว การวิเคราะห์การขยายตัวของการลงทุนต่างประเทศควรต้องอาศัยทฤษฎีความเจริญเติบโตขององค์การธุรกิจ มาอธิบายมากกว่าจะอาศัยทฤษฎีการลงทุนต่างประเทศ โดยการลงทุนในประเทศเกิดขึ้นเนื่องจากหน่วยธุรกิจมีทรัพยากรภายในองค์กรมาก จึงมีการขยายตัวของกิจการออกไปยังต่างประเทศในรูปของสาขา (Branches of Subsidiaries) และอาศัยเงินทุนจากรายได้ที่สงวนไว้ ซึ่งการลงทุนลักษณะนี้จะทำให้หน่วยธุรกิจสามารถใช้ทรัพยากรที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ และสามารถกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวไปเรื่อยๆ โดยทรัพยากรภายในองค์กรที่กล่าวไว้ข้างต้นได้แก่ สินค้าที่ประสบความสำเร็จในการผลิตและจำหน่าย เทคโนโลยีการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการบริหารและการจัดการในด้าน

ต้นทุนเช่นเงินทุน แรงงาน ฯลฯ ความรู้ด้านการตลาดในเรื่องลักษณะและขนาดของตลาด ความก้าวหน้าทางวิทยาการ (Innovation) ต่างๆ ที่องค์กรจะพัฒนาขึ้น และประสบการณ์ต่างๆ เป็นต้น

เพนโรส สรุปว่าการลงทุนจากต่างประเทศจะขยายตัวในอัตราที่สูงอย่างรวดเร็วกว่า ถ้าการลงทุนจากต่างประเทศนั้นขึ้นอยู่กับ การขยายตัวของกิจการสาขา โดยอาศัยแหล่งเงินทุนจากรายได้ที่สงวนไว้มากกว่าขึ้นอยู่กับ การลงทุนในรูปของการนำทุนใหม่เข้าประเทศ เพื่อจัดตั้งหน่วยธุรกิจขึ้นใหม่ แต่การศึกษาของเพนโรสนั้นละเลยในเรื่องของสภาพเศรษฐกิจ สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา และสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ ดังนั้นเงื่อนไขที่จะต้องพิจารณาเพิ่มเติม หากมีการลงทุนในต่างประเทศ คือ ลักษณะตลาดของประเทศที่จะเข้าไปลงทุน หน่วยธุรกิจต่างประเทศจะได้เปรียบต่อเมื่อตลาดในประเทศนั้นเป็นตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะการเป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์ องค์กรธุรกิจแต่ละรายจะได้รับเพียงแคกำไรปกติ (Normal Profit) เท่านั้น เพราะฉะนั้นเพนโรสจึงเห็นว่า เงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศคือ ข้อได้เปรียบที่องค์กรธุรกิจต่างประเทศมีเหนือกว่าองค์กรธุรกิจที่มีอยู่เดิมในเรื่องของการมีอำนาจผูกขาด เนื่องจากตลาดมีผู้แข่งขันน้อยราย (Oligopolistic Competition) หรือการมีผู้แข่งขันมากมาย แต่มีอำนาจผูกขาด (Monopolistic Competition) (รัตน สหายคณิต. 2530: 34-40)

ทฤษฎีโครงสร้างของตลาดอุตสาหกรรม หรือ ทฤษฎีผู้แข่งขันน้อยราย

(The Industrial Organization Theory or Oligopolistic Theory)

ทฤษฎีนี้อธิบายให้เห็นว่า การที่องค์กรธุรกิจเอกชนลงทุนทางตรงในต่างประเทศ เนื่องจากองค์กรธุรกิจมีข้อได้เปรียบบางประการเหนือคู่แข่ง ซึ่งเป็นองค์กรธุรกิจของประเทศดังที่คินดีลเบอเกอร์ (Kindleberger) ได้กล่าวไว้ว่า การลงทุนทางตรงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีองค์กรอุตสาหกรรม (Theory of Industrial Organization) มากกว่าทฤษฎีการเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศ (Theory of Capital Movement) การลงทุนในต่างประเทศมีข้อเสียเปรียบในแง่ที่ว่า เป็นการดำเนินการในตลาดต่างประเทศ อาศัยปัจจัยการผลิตของต่างประเทศ และอยู่ห่างไกลศูนย์กลางการตัดสินใจ ดังนั้นผู้ลงทุนจะต้องมีข้อได้เปรียบบางประการ อาจจะเป็นข้อได้เปรียบทางด้านเทคโนโลยีการจัดการ และทรัพยากรภายในองค์กร เพื่อชดเชยข้อเสียเปรียบที่เกิดขึ้นจากการลงทุน เช่น การดำเนินการในตลาดต่างประเทศ อาศัยปัจจัยการผลิตของต่างประเทศ และอยู่ห่างไกลศูนย์กลางการตัดสินใจ ผู้ลงทุนต่างประเทศจึงต้องเปรียบเทียบกับข้อได้เปรียบและเสียเปรียบดังกล่าว ซึ่งหากผู้ลงทุนมีข้อได้เปรียบเหนือคู่แข่งและสามารถเอาชนะคู่แข่งได้อันจะนำไปสู่อำนาจผูกขาดในการลงทุน ข้อได้เปรียบที่หน่วยธุรกิจต่างประเทศมีเหนือธุรกิจในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบสิทธิบัตร (Patents) ความรู้ทางเทคนิค (Know-how) และความรู้ทางด้านการจัดการบริหารองค์กรในด้านต่างๆ เช่น ด้านแหล่งเงินทุน ต้นทุนปัจจัยการผลิต ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบที่องค์กร

ธุรกิจในประเทศไม่สามารถซื้อหามาได้ภายใต้การแข่งขันในตลาดแข่งขันเสรี ทำให้ธุรกิจต่างประเทศมีส่วนของอำนาจการผูกขาด ซึ่งหมายความว่าโครงสร้างของตลาดจะมีลักษณะของการแข่งขันไม่สมบูรณ์ และเนื่องจากความไม่สมบูรณ์ของตลาดนี้เองทำให้หน่วยธุรกิจต่างประเทศจึงยินดีที่จะลงทุนในรูปการลงทุนทางตรง แทนที่จะแสวงหากำไรโดยการขายสิทธิบัตรของตน

นอกจากนี้ทฤษฎีของเคฟว์ (Caves R.E.) ก็ได้รับการกล่าวถึงภายใต้ทฤษฎีโครงสร้างของตลาดอุตสาหกรรม โดยเคฟว์ได้ศึกษาถึงโครงสร้างตลาดที่มีการแข่งขันไม่สมบูรณ์ เพื่อมุ่งอธิบายสาเหตุของการลงทุนทางตรงต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรม พบว่า การขยายตัวของธุรกิจในต่างประเทศ เป็นไปทั้งทางด้านแนวนอน และแนวตั้ง โดยจะเกิดขึ้นในอุตสาหกรรมที่ตลาดภายในประเทศและต่างประเทศมีลักษณะพิเศษเท่านั้น รายละเอียดการขยายตัวของธุรกิจในต่างประเทศดังนี้

1. การลงทุนทางตรงต่างประเทศทางด้านแนวนอนคือ การขยายการผลิตสินค้าในต่างประเทศ โดยเป็นสินค้าชนิดเดียวกันหรือในแนวเดียวกันกับที่บริษัทแม่ทำการอยู่ในประเทศ ซึ่งไฮเมอร์ (Stephen Hymer) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงสาเหตุที่มีการลงทุนทางตรงต่างประเทศด้านแนวนอนเนื่องจากสินทรัพย์มีลักษณะพิเศษ ดังเช่น สินค้าของหน่วยธุรกิจที่ได้รับการคุ้มครองจากสิทธิบัตร หรือเป็นสินค้าที่มีความแตกต่างกับสินค้าของผู้ผลิตอื่นๆ ในสายตาของผู้ซื้อ (Differentiated Product) องค์กรจะสามารถแสวงหากำไรสูงสุดในตลาดต่างประเทศได้ โดยการผลิตสินค้าชนิดนั้นในต่างประเทศ นอกจากนี้เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร (Tariffs) องค์กรจะต้องไปตั้งโรงงานผลิตสินค้าขึ้น ซึ่งเคฟว์ได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า การเป็นเจ้าของสินทรัพย์ลักษณะพิเศษ กระตุ้นให้หน่วยธุรกิจทำการลงทุนในต่างประเทศจะต้องมีเงื่อนไขเพิ่มเติม 2 ประการ คือ

สินทรัพย์นั้นมีต้นทุนค่าเสียโอกาสต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่จะได้รับจากการลงทุนที่จะได้รับ และสามารถนำมาใช้กับตลาดแห่งอื่นได้ โดยได้รับผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุนทางตรง และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายต้นทุนจม (Sunk Cost) เพิ่มในการคิดค้นสินทรัพย์ลักษณะพิเศษ ซึ่งในตอนแรกผลตอบแทนที่จะได้รับจากสินทรัพย์พิเศษของหน่วยธุรกิจในต่างประเทศขึ้นอยู่กับการผลิตในท้องถิ่นนั้นด้วยผู้ผลิตภายในประเทศได้เปรียบผู้ผลิตต่างประเทศ เพราะมีความรู้และคุ้นเคยเป็นอย่างดีกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม การเมือง วัฒนธรรม และแหล่งที่จะได้รับปัจจัยการผลิตต่างๆ โดยเสียต้นทุนต่ำกว่า ดังนั้นนักลงทุนต่างประเทศจึงต้องพยายามดักตวงประโยชน์หรือ ค่าเช่าทางเศรษฐกิจจากต่างประเทศ และจะต้องสร้างความแตกต่างของสินค้าในสายตาผู้ซื้อ ซึ่งอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายทางการโฆษณาค่อนข้างสูง ซึ่งหากประสบความสำเร็จจะมีผลทำให้เส้นอุปสงค์สินค้าของกิจการต่อราคาสินค้าชนิดอื่น (Cross Elasticity of Demand) มีค่าค่อนข้างต่ำ ในการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดทางเลือกของหน่วยธุรกิจว่าจะสนองตลาดต่างประเทศ โดยการผลิตภายในประเทศและส่งออก หรือโดยการขายสิทธิบัตรหรือเลือกลงทุนโดยตรงต่างประเทศ เคฟว์ พบว่า การได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศ ค่าใช้จ่ายในการขนส่งและภาษีศุลกากร โดยหน่วยธุรกิจมักจะทดสอบตลาดต่างประเทศแรกๆ ด้วย การส่ง

สินค้าออกไปจำหน่ายก่อน เมื่อเป็นช่องทางความเจริญเติบโตของตลาด จึงไปตั้งกิจการสาขาเพื่อ
ดัดแปลงสินค้าให้เหมาะสมกับตลาด และสามารถให้บริการต่างๆ แก่ผู้ซื้อสินค้าได้ดีขึ้น ส่วนในเรื่อง
ของการขายสิทธิบัตรจะให้ผลประโยชน์แก่ธุรกิจในการนี้ที่มีการประดิษฐ์สินค้าใหม่ๆ และเหมาะสม
สำหรับหน่วยธุรกิจเล็กๆ นอกจากนี้อิทธิพลของภาษีศุลกากร จะมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนจาก
ต่างประเทศ การเก็บภาษี ศุลกากรของประเทศเจ้าบ้านยิ่งเพิ่มขึ้น ก็ยิ่งทำให้การส่งสินค้าเข้าไปยัง
ตลาดต่างประเทศลำบากและกำไรน้อยลง จึงกระตุ้นให้องค์กรการหันไปลงทุนโดยตรงแทน

2. การลงทุนทางตรงต่างประเทศทางด้านแนวตั้ง เป็นการลงทุนผลิตสินค้าที่อยู่ใน
ในชั้นต่างๆ ของกระบวนการผลิต โดยทางเทคนิควิทยาการที่นำมาใช้ในแต่ละชั้นการผลิตมักจะ
แตกต่างกันมาก เคฟว์กล่าวว่า ปัจจัยที่กระตุ้นการลงทุนทางด้านแนวตั้ง คือ เพื่อหลีกเลี่ยงความ
ไม่แน่นอน เนื่องจากตลาดมีผู้แข่งขันน้อยราย เพื่อสร้างอุปสรรคกีดขวางการเข้ามาแข่งขันของกลุ่ม
รายใหม่ โดยการควบคุมแหล่งปัจจัยการผลิต อันจะทำให้หน่วยธุรกิจที่ดำเนินการอยู่แล้วได้รับกำไร
ในอัตราที่สูงกว่าอัตรากำไรที่เกิดจากการแข่งขันโดยไม่มีผู้กล้าเข้ามาแข่งขัน (รัตน สายคณิต.
2530: 40-50)

ทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศในวัฏจักรของผลิตภัณฑ์

(Product Cycle Theory)

นักเศรษฐศาสตร์เวอร์นอน (Raymond Vernon) ได้ทำการศึกษาล่วงอธิบายให้เห็นว่า
การลงทุนระหว่างประเทศมีความสัมพันธ์กับการค้าระหว่างประเทศ ในขณะเดียวกันทั้งการลงทุน
และการค้าระหว่างประเทศจะเป็นไปตามวัฏจักรของผลิตภัณฑ์ (Product Cycle) โดยวัฏจักรของ
ผลิตภัณฑ์นั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วง ได้แก่

1. ช่วงแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Product) ช่วงนี้เป็นช่วงเริ่มแรกของ
กระบวนการผลิตและพัฒนาสินค้า องค์กรธุรกิจที่จะเป็นผู้บุกเบิกหรือริเริ่มผลิตสินค้าใหม่ๆ มักจะ
เป็นองค์กรธุรกิจในประเทศที่พัฒนาเศรษฐกิจแล้ว เนื่องจากระยะแรกๆ ของการนำสินค้าใหม่เข้าสู่
ตลาดมักจะมีความเสี่ยงภัยและความไม่แน่นอนค่อนข้างสูง องค์กรธุรกิจที่เป็นผู้ผลิตสินค้าใหม่จึง
มักเป็นองค์กรธุรกิจที่รู้จักตลาดอย่างใกล้ชิด และมีที่ตั้งอยู่ในตลาดแห่งนั้นแล้วมากกว่าเป็น
องค์กรธุรกิจที่มีที่ตั้งอยู่ในแหล่งอื่นๆ

2. ช่วงผลิตภัณฑ์เติบโตเต็มที่ (Maturing Product) ช่วงนี้เป็นช่วงที่อุปสงค์ที่มี
ต่อผลผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้น และผลผลิตค่อนข้างจะได้มาตรฐานในระดับหนึ่ง องค์กรธุรกิจจะหันไป
ให้ความสนใจกับแหล่งที่ตั้งโรงงานที่สามารถทำให้กิจการได้รับประโยชน์จากการประหยัดจากขนาด
เมื่อกิจการใหญ่ขึ้น และสนใจต่อต้านทุนในการผลิตมากขึ้น

3. ช่วงผลิตภัณฑ์เป็นมาตรฐานทั่วไปแล้ว (Standardize Product) ช่วงที่สามารถเป็นช่วงที่การผลิตเป็นไปอย่างได้มาตรฐาน การแข่งขันจะรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นผู้ผลิตจึงให้ความสนใจด้านต้นทุนและด้านการตลาดกันมากขึ้น ผู้ผลิตจะพยายามแสวงหาแหล่งที่ตั้งโรงงานที่ทำให้เสียต้นทุนในการผลิตต่ำที่สุด โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีต้นทุนแรงงานและวัตถุดิบต่ำ ตลอดจนเป็นแหล่งตลาดขนาดใหญ่ ซึ่งเมื่อผลิตสินค้าแล้วส่วนหนึ่งขายในประเทศผู้รับทุน และอีกส่วนหนึ่งส่งกลับมาประเทศตน หรือตลาดประเทศอื่นๆ ด้วย

ทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศในวัฏจักรของผลิตภัณฑ์ เวอร์นอนอธิบายให้เห็นว่าการลงทุนทางตรงต่างประเทศ มิได้เกิดจากการที่กิจกรรมมีอำนาจผูกขาด หรือมีความได้เปรียบทางด้านเทคโนโลยีเท่านั้น แต่มีปัจจัยอื่นๆ ที่พิจารณาอีก ได้แก่ ต้นทุนการผลิต และการตลาด ประกอบด้วยการเลือกแหล่งที่ตั้งโรงงานที่เหมาะสมสำหรับการผลิตสินค้า ในแต่ละช่วงๆ ของวัฏจักรของผลิตภัณฑ์ (รัตน สายคณิต. 2530: 50-59)

ทฤษฎีการสังเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดการลงทุนระหว่างประเทศ

(Dunning's Eclectic Theory)

ดันนิง (John H. Dunning) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดการลงทุนระหว่างประเทศสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประการ ได้แก่ ความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์บางอย่าง (Ownership-specific Advantages) ได้แก่ความได้เปรียบในการทำให้เป็นประโยชน์แก่องค์การด้วยตนเอง (Internalisation Incentive Advantages) และมีความได้เปรียบที่เกิดจากแหล่งที่ตั้ง (location-specific Advantages) ซึ่งถ้าไม่สามารถบรรลุเงื่อนไขทั้ง 3 ประการแล้ว ธุรกิจก็จะเลือกทางอื่นแทนการลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ

1. ความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์พิเศษบางอย่าง ปกติจะต้องมีสินทรัพย์ในครอบครอง เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น สถานที่ทำการ อาคารโรงงาน เครื่องจักร เป็นต้น แต่มีสินทรัพย์พิเศษบางอย่างที่แต่ละธุรกิจสร้างขึ้นเองหรือได้มาครอบครองโดยวิธีต่างๆ เช่น การซื้อสิทธิบัตร การจัดการ ความมีประสบการณ์หรือมีทักษะของบุคลากรภายในองค์กรในธุรกิจแต่ละแห่งจะมีความสามารถแตกต่างกัน จึงทำให้แต่ละองค์กรมีความได้เปรียบแตกต่างกัน ดันนิง ได้สรุปความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของสินทรัพย์บางอย่าง ดังนี้

1.1. ความได้เปรียบที่ไม่จำเป็นต้องเกิดจากการกระจายการผลิตไปยังประเทศต่างๆ ได้แก่ ขนาดและความมั่นคงของกิจการ สินค้าที่ผลิตและการกระจายการผลิตสินค้าหลายชนิด ความสามารถในการแสวงหาประโยชน์จากการให้แรงงานทำหน้าที่เฉพาะอย่าง ความชำนาญของแรงงาน อำนาจในการผูกขาด การมีทรัพยากรที่ดีกว่า และมีความสามารถในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ ความรู้ทางด้านเทคโนโลยี ตราเครื่องหมายการค้า ระบบการจัดการทางด้านการผลิต

การตลาดและการจัดการ ความสามารถในการวิจัยและพัฒนา ความสามารถในการจัดหาปัจจัยการผลิตต่างๆ ได้เพียงพอกับความต้องการโดยได้รับสิทธิพิเศษบางประการเหนือคู่แข่งรายอื่นๆ ความสามารถในการเข้าถึงตลาดสินค้า การได้รับความคุ้มครองจากรัฐบาลเป็นต้น

1.2. ความได้เปรียบที่กิจการสาขาได้รับจากบริษัทแม่ ได้แก่ ความรู้ทางด้านการจัดการ การบริหารและการตลาด การวิจัยและการพัฒนา กิจการสาขามักได้รับประโยชน์ในเรื่องเหล่านี้จากกิจการแม่โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรืออาจเสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกิจการอื่น นอกจากนี้ยังทำให้เกิดการประหยัดแก่ธุรกิจในด้านต่างๆ เช่น การประหยัดทางด้านการผลิต การซื้อวัตถุดิบ การจัดหาเงินทุนและเงินหมุนเวียนในกิจการการตลาด เป็นต้น

1.3. ความได้เปรียบที่เกิดจากการกระจายการผลิตไปยังประเทศต่างๆ การขยายการผลิตไปยังประเทศต่างๆ จะทำให้เกิดความได้เปรียบ และทำให้กิจการสามารถได้รับความรู้ข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับตลาด การจัดหาวัตถุดิบได้ดีกว่าองค์การธุรกิจที่ทำการผลิตในประเทศของตน และยังทำให้กิจการสามารถหาประโยชน์ได้จากปัจจัยการผลิต หรือสภาพแวดล้อมของประเทศนั้นๆ และทำให้สามารถกระจายความเสี่ยงภัย

2. ความได้เปรียบในการทำให้ได้ประโยชน์แก่องค์การด้วยตนเอง ธุรกิจจะต้องแสวงหาประโยชน์จากความได้เปรียบของตนเอง โดยการขยายการประกอบการของตนเองออกไป (Internationalization) ในต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้ธุรกิจได้รับผลประโยชน์บางประการ เช่น ต้นทุนเกี่ยวกับการตลาดอาจลดลงได้บ้าง สามารถหลีกเลี่ยงมาตรการเข้าแทรกแซงของรัฐบาล เช่น การตั้งกำแพงภาษี การกำหนดโควต้า สามารถควบคุมแหล่งการผลิตและราคาวัตถุดิบที่ต้องใช้สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ซื้อในต่างประเทศสามารถใช้กลยุทธ์ในการกำหนดราคาขายในประเทศต่างๆ ให้แตกต่างกันได้ เป็นต้น

3. ความได้เปรียบที่เกิดจากแหล่งที่ตั้ง ความได้เปรียบจากแหล่งที่ตั้งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแหล่งทรัพยากร คุณภาพของทรัพยากร และราคาของทรัพยากรของประเทศนั้น ค่าใช้จ่ายในการขนส่งและการสื่อสาร ขนาดการเข้าแทรกแซงของรัฐบาลในการผลิต การควบคุมการนำเข้าปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ประเทศมีอยู่ ความแตกต่างของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นต้น โดยธุรกิจจะต้องสามารถทำกำไรได้โดยใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบของคนร่วมกับปัจจัยการผลิตบางอย่างที่มีอยู่ภายนอกประเทศ จึงทำให้ธุรกิจตัดสินใจไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อทำการผลิตและตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อในต่างประเทศได้ โดยทำการผลิตภายในประเทศเพื่อขายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ดังนั้นตามทัศนะของตันนิง ธุรกิจจะตัดสินใจลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ ขึ้นอยู่กับขนาดของความได้เปรียบดังกล่าวทั้ง 3 ประการ แต่ถ้าธุรกิจมีความได้เปรียบเพียงบางประการก็จะเลือกทางเลือกอื่นในการสนองหรือการให้บริการแก่ตลาดเช่น การผลิตในประเทศ และการส่งออกไปขายต่างประเทศการให้เช่าหรือขายสิทธิบัตร เป็นต้น โดยสามารถสรุปเงื่อนไขต่างๆ ได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 เงื่อนไขทางเลือกต่างๆ ในการให้บริการแก่ตลาด

ทางเลือกต่างๆ ในการ ให้บริการแก่ตลาด	ความได้เปรียบที่เกิดจาก		
	การเป็นเจ้าของ สินทรัพย์	การทำให้เป็น ประโยชน์ด้วยตนเอง	แหล่งที่ตั้ง
การทำสัญญาให้เช่า หรือขายสิทธิบัตร	มี	ไม่มี	ไม่มี
การส่งออก	มี	มี	ไม่มี
การลงทุนทางตรง	มี	มี	มี

ที่มา : Dunning (1993). *Trade, Location of Economic Activity and the Multinational Enterprise*. A search for an Electric Approach p.199.

ทฤษฎีการลงทุนของ Kojima

ทฤษฎีของโคจิมาให้ความสนใจกับปัญหาที่ว่า ทำอย่างไรถึงจะทำให้การลงทุนทางตรงในต่างประเทศก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศผู้ส่งออกทุน ในรูปของการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศและการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม (Industrial Adjustment) สำหรับอุตสาหกรรมที่เริ่มเสื่อมอำนาจในการแข่งขันระหว่างประเทศ และก่อประโยชน์ให้แก่ประเทศผู้รับการลงทุนในรูปแบบการยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรม (Upgrading of Industrial Structure) อย่างเหมาะสมกับขั้นตอนการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศนั้นด้วย

โคจิมา (Kiyoshi Kojima) ได้ศึกษาการลงทุนทางตรงในต่างประเทศของญี่ปุ่น พบว่าการลงทุนทางตรงในต่างประเทศควรจะเป็นลำดับขั้นตอนจากอุตสาหกรรมที่มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ หรือกำลังมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในประเทศของตน (แต่เป็นอุตสาหกรรมที่มีหรือมีศักยภาพความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในประเทศผู้รับการลงทุน) โดยอาศัยหลักของทฤษฎีของ ดันนิง และ เฮกเซอร์ กับ โอห์ลิน ตัวอย่างเช่น อุตสาหกรรมที่เริ่มมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบของญี่ปุ่น จึงทำการลงทุนทางตรงในประเทศไทยที่มีค่าจ้างแรงงานถูกกว่าเมื่อเทียบกับญี่ปุ่น ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง ส่วนประเทศไทยจะสามารถขยายการส่งออกสินค้าได้ซึ่งเป็นการยกระดับโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศไทยด้วย

นอกจากนี้การศึกษาของโคจิมา ยังพบว่าการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเป็นทฤษฎีเพื่อการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพที่สุด และเพื่อยกระดับสวัสดิการสูงสุดให้เกิดขึ้นแก่เศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ซึ่งรูปแบบการลงทุนของโคจิมา มีรูปแบบดังนี้คือ

การลงทุนโดยดูที่ทรัพยากรธรรมชาติ (Resource - Oriented Investment) เป็นการลงทุนในการผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรธรรมชาติซึ่งประเทศที่เป็นเจ้าของทุนมีความขาดแคลน การลงทุนต่างประเทศจะก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ของการมีแหล่งทรัพยากร ที่จะสามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตในประเทศเจ้าของทุนได้ การลงทุนดังกล่าว จะช่วยเพิ่มการค้าในหมวดสินค้าขึ้นปฐมน โดยจะทำการส่งออกจากประเทศผู้รับทุนไปยังประเทศเจ้าของทุนและประเทศที่สาม แต่อย่างไรก็ตามการค้าและการผลิตนั้น จะเป็นหน่วยผลิตจากกลุ่มประเทศผู้ลงทุนฝ่ายเดียวทำให้หน่วยผลิตนั้นมีลักษณะผูกขาด ทำให้ผลประโยชน์ที่ตกกับประเทศที่รับทุนนั้นน้อยมาก กล่าวคือ จะได้ผลตอบแทนเพียงเล็กน้อยในรูปผลตอบแทนในฐานะเจ้าของปัจจัยการผลิตเท่านั้น

การลงทุนโดยดูที่ปัจจัยแรงงาน (Labour – Oriented Investment) สาเหตุที่ก่อให้เกิดการลงทุนคือ ประเทศเจ้าของทุนที่เผชิญกับภาวะค่าแรงที่สูงขึ้น ทำให้ความสามารถในการแข่งขันในตลาดโดยลดลงจากเดิม การเข้าไปลงทุนในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา จะเท่ากับเป็นการชดเชยให้ประเทศดังกล่าว ซึ่งส่วนใหญ่ประสบภาวะการขาดแคลนเงินทุนแต่มีแรงงานเหลือเพื่อช่วยให้เกิดการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศ การลงทุนประเภทนี้ก่อให้เกิดการค้าโดยการค้าระหว่างประเทศที่มีแรงงานขาดแคลนกับประเภททุนจากประเทศที่พัฒนาแล้วมากยิ่งขึ้น โดยประเทศผู้ลงทุนมีจุดมุ่งหมายในการสร้างฐานการส่งออกมากกว่าจะเป็นการผลิตเพื่อการทดแทนการนำเข้า โดยมีการส่งออกในผลิตภัณฑ์ที่ใช้แรงงานมากไปยังประเทศผู้ลงทุนหรือประเทศที่สาม

การลงทุนโดยดูปัจจัยการตลาด (Market - Oriented Investment) เป็นการลงทุนในต่างประเทศอันมีสาเหตุมาจากการเผชิญกับภาวะการกีดกันทางการค้าในประเทศผู้ลงทุน โดยส่วนใหญ่แล้วประเทศกำลังพัฒนาจะกำหนดภาษีในอัตราที่แตกต่างกัน โดยสินค้านำเข้าประเภททุน และสินค้าขึ้นกลางจะเก็บภาษีในอัตราต่ำกว่าเมื่อเทียบกับภาษีนำเข้าสำเร็จรูปลักษณะโครงสร้างภาษีดังกล่าวเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้มีการเข้าไปลงทุนในต่างประเทศ นำเข้าชิ้นส่วนและส่วนประกอบเพื่อนำเข้ามาประกอบเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เพื่อป้อนตลาดภายในประเทศผู้รับทุนนั้นๆ การลงทุนลักษณะนี้จะก่อให้เกิดการค้าเพิ่มขึ้นในด้านการส่งออกชิ้นส่วนและส่วนประกอบ และการนำเข้าสินค้าประเภททุนจากประเทศผู้ลงทุนสู่ประเทศผู้รับทุน อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ของการกีดกันทางการค้าก็เพื่อสนับสนุนให้เกิดการผลิตอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่ผลของการดำเนินนโยบายดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียกับประเทศผู้รับทุน หากผลของการกีดกันทางการค้าทำให้หน่วยผลิตขายในราคาที่สูงกว่าราคาตลาดโลก

การลงทุนโดยดูจากผู้แข่งขันน้อยราย (Oligopolistic Investment) เกิดขึ้นกับการผลิตสินค้าที่มี ความได้เปรียบในตลาด อันเนื่องมาจากความแตกต่างในตัวผลิตภัณฑ์และความได้เปรียบอื่นๆ การเข้าไปลงทุนทำการผลิตในต่างประเทศทำให้ลดการส่งออกสินค้านี้ดังกล่าวลง และในที่สุดจะกลับกัน ดังกรณีประเทศผู้รับทุนมีความต้องการวัตถุดิบในการผลิตสินค้านี้ดังกล่าว ทำให้โอกาสที่จะนำทรัพยากรนั้นไปใช้กับการผลิตที่ประเทศได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่มีอยู่แต่เดิมนั้นลดน้อยลง

จึงเท่ากับเป็นการปิดกั้นขีดความสามารถต่อการเติบโตของการส่งออกของประเทศ (ศรีสุรัตน์ พันธลี. 2540?: 34; อ้างอิงจาก Kiyoshi Kojima. 1990.)

ทฤษฎีของ Aliber

อไลเบอร์ ได้กล่าวว่า การเพิ่มขึ้นของค่าเงินของประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับเงินตราต่างประเทศ จะลดต้นทุนการลงทุนในต่างประเทศ ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของค่าเงินของประเทศเจ้าของทุน จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการลงทุนทำการผลิตสินค้าในต่างประเทศ กล่าวคือ บริษัทข้ามชาติจากประเทศที่มีค่าเงินแข็งกว่า จะได้รับผลตอบแทนที่สูงมากขึ้นจากการเข้าไปลงทุนในประเทศที่มีค่าเงินอ่อนกว่า เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าการลงทุนภายในประเทศของตน ดังนั้นบริษัทจากประเทศที่มีค่าเงินแข็งกว่าจึงมีความเป็นไปได้มากที่จะไปลงทุนยังประเทศที่มีค่าเงินอ่อนกว่า และมีความเป็นไปได้น้อยที่บริษัทจากประเทศที่มีค่าเงินอ่อนกว่าจะไปลงทุนยังประเทศที่มีค่าเงินแข็งกว่า (พรชัย พวงทรัพย์. 2542: 15; อ้างอิงจาก R.Z.Aliber. 1970)

นอกจากทฤษฎีต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แนวคิดของ ชไนเดอร์และเฟรย์ (Schneider and Frey, 1985) ในเรื่องปัจจัยที่กำหนดการลงทุนทางตรงในต่างประเทศก็เป็นอีกแนวคิดที่สามารถอธิบายถึงสาเหตุของการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ โดยชไนเดอร์และเฟรย์ได้สร้างแบบจำลองทางทฤษฎีขึ้น 4 แบบ ได้แก่

1. Political Model เน้นการตรวจสอบทางด้านเสถียรภาพทางการเมืองที่มีผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ
2. Economic Model เน้นตรวจสอบปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ
3. Amalgamated Model ใช้ Credit rating indicator ของสถาบันนักลงทุนระหว่างประเทศอันรวมทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองเข้าไปในตัวแล้ว ว่าส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศอย่างไร
4. Politico-economic Model เน้นตรวจสอบทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ

โดยได้กำหนดสมมติฐานในการตรวจสอบแบบจำลองดังกล่าวไว้ 11 ข้อดังนี้

1. ยิ่งมีรายได้ประชาชาติแท้จริงต่อหัวสูง ก็จะมีโอกาสได้กำไรสูงขึ้น
2. ยิ่งมีอัตราการเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติแท้จริงสูง ก็จะเป็นตัวดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ
3. ยิ่งมีอัตราเงินเฟ้อสูง การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศก็ยิ่งจะมีแนวโน้มลดลง

4. ยิ่งมีการขาดดุลการชำระเงินมากเท่าใด ก็ยิ่งจะมีผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ
5. ยิ่งค่าจ้างแรงงานมีระดับต่ำเพียงใด การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศก็จะมีโอกาสได้กำไรสูงขึ้น
6. ยิ่งมีสัดส่วนของแรงงานที่มีทักษะอยู่มากเพียงใด ก็ยิ่งจะมีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากขึ้น
7. ยิ่งมีความไร้เสถียรภาพทางการเมืองมากเพียงใด ก็ยิ่งจะดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศให้เข้ามาน้อยลงเพียงนั้น
8. ถ้าปัจจัยอื่นเหมือนกัน อุดมการณ์ของรัฐบาลที่เป็นแบบฝ่ายซ้ายมากเท่าใดก็ยิ่งจะส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศมากเท่านั้น
9. ยิ่งมีสัดส่วนของความช่วยเหลือที่ได้รับจากกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์มากขึ้นเพียงใด แนวโน้มการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศก็จะลดลงเพียงนั้น
10. ยิ่งมีสัดส่วนของความช่วยเหลือที่ได้รับจากกลุ่มประเทศตะวันตกมากขึ้นเพียงใด แนวโน้มการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศก็จะเพิ่มขึ้นเพียงนั้น
11. ปริมาณความช่วยเหลือแบบพหุภาคีทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองยิ่งมีมากเท่าใด ก็ยิ่งจะดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพียงนั้น

ผลการวิจัยปรากฏว่า Politico-economic Model มีค่า Goodness of fit (R^2) มากที่สุด รองลงมาคือ Economic Model, Amalgamated Model และ Politico Model ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยของชไนเดอร์และเฟรย์ ได้ให้แง่คิดที่สำคัญว่า เหล่าปัจจัยที่กำหนดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางการเมืองต่างก็มีความสำคัญต่อการดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศทั้งสิ้น (สุวินัย ภรณวลัย, 2540: 113-115; อ้างอิงจาก Schneider and Frey, 1985)

จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ทำให้ทราบว่า การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศถูกกำหนดโดยปัจจัยต่างๆ จากทั้งประเทศผู้ลงทุนและประเทศผู้รับทุน สำหรับการศึกษาในครั้งนี้เลือกที่จะศึกษาเฉพาะปัจจัยในประเทศผู้รับทุน ซึ่งสามารถจำแนกปัจจัยหลักๆ ออกได้ดังอาทิเช่น ปัจจัยด้านลักษณะและขนาดตลาด ปัจจัยด้านต้นทุน ปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยน โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เลือกปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ซึ่งคาดว่าจะส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ GDP เป็นปัจจัยที่แสดงถึงขนาดตลาด และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งเมื่อระบบเศรษฐกิจของประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง จะสะท้อนให้เห็นถึงควมมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และบรรยากาศทางเศรษฐกิจที่น่าลงทุน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนจากต่างประเทศ ตามที่สุภาพร พิศาลบุตร และ

คณะได้กล่าวไว้ในหนังสือธุรกิจระหว่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ ชไนเดอร์ และเฟรย์ที่ว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น Real GNP, Growth rate เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรง

2. อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ Inflation rate เป็นอัตราที่แสดงถึงภาวะที่ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิตโดยรวมสูงขึ้นซึ่งถ้าหากอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศยิ่งเพิ่มสูงขึ้น การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศก็ยังมีแนวโน้มลดลง ตามที่ ชไนเดอร์ และเฟรย์ ได้กล่าวไว้ นอกจากนี้หากอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศที่เกิดขึ้นไม่รุนแรง เป็นเงินเฟ้ออย่างอ่อนไม่เกิบนักเศรษฐศาสตร์บางกลุ่มเชื่อว่าเป็นผลดีต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตดังที่(สุมาณี ไพศาลเวชกรรม; เปรมประชา ศุภสมุทร; และ ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร.2534: 188-193) ได้กล่าวไว้ในเศรษฐศาสตร์มหภาค ฉะนั้นเมื่อเกิดเงินเฟ้ออย่างอ่อนจะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศมีทิศทางเดียวกันกับเงินเฟ้อ

3. ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ Wage การที่ประเทศผู้รับทุนมีแรงงานมาก โดยมีค่าแรงถูกก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดให้เกิดการลงทุนจากต่างประเทศ เพราะทำให้สามารถผลิตสินค้าโดยเสียต้นทุนต่ำซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบระหว่างประเทศ (Comparative Advantage) และยังสอดคล้องกับแนวคิด ของ Kojima ที่ว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดการลงทุนต่างประเทศ เนื่องจากประเทศเจ้าของทุนเผชิญกับภาวะค่าแรงที่สูงขึ้น จึงเลือกที่จะเข้าไปลงทุนในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งมีค่าแรงถูกกว่าและมีแรงงานอย่างเหลือเฟือ เพื่อก่อให้เกิดการค้าระหว่างประเทศเจ้าของทุนและประเทศผู้รับทุน โดยมีจุดมุ่งหมายในการสร้างฐานการส่งออกมากกว่า การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการลงทุนระหว่างประเทศในวัฏจักรผลิตภัณฑ์ ในช่วงที่ 3 ซึ่งผู้ผลิตจะให้ความสำคัญในด้านต้นทุนที่ต่ำ และด้านตลาด ดังนั้นความน่าจะเป็นที่ค่าแรงงานขั้นต่ำจะมีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในทิศทางตรงข้าม

4. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ Exchange rate จาก Aliber's Theory ซึ่งสรุปว่าการเพิ่มขึ้นของค่าเงินของประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับเงินตราต่างประเทศ จะช่วยลดต้นทุนของการลงทุนในประเทศ ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของค่าเงินของประเทศเจ้าของเงินทุน จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทำการผลิตสินค้าในต่างประเทศ ดังนั้นจึงมีความน่าจะเป็นที่อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จินดารัตน์ ตั้งสกุล. (2537) ได้ศึกษาการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทย โดยศึกษาถึงสภาพทั่วไป ผลกระทบและปัจจัยที่กำหนดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้อาศัยข้อมูลทศนิยมรายปี พ.ศ.2521-2535 มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อให้ทราบถึงสภาพทั่วไปและผลกระทบของการลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศ ในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อน ด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุดธรรมดา เพื่อหาปัจจัยที่กำหนดการลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า

ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าส่วนใหญ่มาจากประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา สำหรับปัจจัยที่กำหนดการลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศได้แก่ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ดัชนีราคาผู้บริโภค อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี และสถานการณ์ความมั่นคงภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับการลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศ สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศ และการลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้ามีผลกระทบต่อการจ้างงาน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มูลค่าการนำเข้า มูลค่าการส่งออก และดุลการชำระเงินของประเทศไทย

ชัชวาลย์ อินทรักษ์ (2528) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่กำหนดการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศของภาคเอกชนและผลกระทบที่มีต่อภาวะเงินเฟ้อ ศึกษากรณีเศรษฐกิจไทย วิธีการศึกษาใช้ข้อมูลทศนิยมโดยวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2523-2526 และวิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523-2526 มาทดสอบหาความสัมพันธ์โดยวิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการลงทุนทางตรงนำเข้าภาคเอกชนจากบริษัทในเครือระยะสั้นคือ อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และสถานการณ์ความไม่สงบในประเทศ ส่วนเงินทุนประเภทนี้ในระยะยาวขึ้นอยู่กับอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเช่นเดียวกับระยะสั้น และอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ ส่วนเงินทุนชนิดนี้ที่ไหลออกไปต่างประเทศในระยะสั้นและระยะยาว จะขึ้นกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่คาดคะเนไว้ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ สถานการณ์ความไม่สงบในประเทศ และอัตราดอกเบี้ยในประเทศ สำหรับเงินทุนโดยตรงนำเข้าจากต่างประเทศที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นขึ้นอยู่กับแนวโน้มของเวลา และอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่วนปัจจัยที่กำหนดการลงทุนทางการเงินปรากฏว่า เงินทุนนำเข้าทางการเงินที่เป็นเงินกู้อื่นๆ ระยะสั้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยในประเทศและต่างประเทศ อัตราเงินปันผลตอบแทนเงินกู้ใน

ประเทศ และสถานการณ์ความไม่สงบในประเทศ ส่วนเงินทุนนำเข้าที่เป็นเงินกู้อื่นๆ ระยะยาว ขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สำหรับเงินทุนทางการเงินที่เป็นเงินกู้อื่นๆ ระยะสั้นที่ไหลออกไปต่างประเทศจะขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่คาดการณ์ไว้ และสถานการณ์ความไม่สงบในประเทศ ส่วนเงินทุนชนิดนี้ที่ไหลออกไปต่างประเทศที่เป็นระยะยาวขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่คาดคะเนไว้ และสำหรับเงินทุนนำเข้าทางการเงินที่เป็นการให้สินเชื่อ การซื้อสินค้าจากต่างประเทศขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่คาดคะเนไว้ มูลค่าสินค้าเข้าและความแตกต่างของอัตราดอกเบี้ยในประเทศและต่างประเทศ ส่วนเงินทุนไหลออกที่เป็นการให้สินเชื่อการซื้อสินค้าถูกกำหนดให้ขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่คาดคะเนไว้ และมูลค่าสินค้าออกในเดือนที่ผ่านมา สำหรับผลกระทบของเงินทุนนำเข้าสุทธิภาคเอกชนที่มีต่อภาวะเงินเฟ้อปรากฏว่า เงินทุนนำเข้าสุทธิที่เป็นการให้สินเชื่อในการซื้อสินค้าประเภทเดียวกันนั้นที่น่าจะมีผลทำให้เกิดเงินเฟ้อขึ้นได้ในระบบเศรษฐกิจ

ณัฐพงษ์ ทาดี. (2546) ศึกษาเรื่อง แบบจำลองปัจจัยที่กำหนดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย โดยการศึกษาใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชน มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อให้ทราบถึงลักษณะและโครงสร้างของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย จากอดีตถึงปัจจุบัน ตั้งแต่ช่วงก่อนมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2489-2503) และช่วงหลังจากที่มีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2504-2549) สำหรับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยวิธีการสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติด้วยวิธีสมการเชิงซ้อน และประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบทั่วไป เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับปริมาณการไหลเข้าของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมายังประเทศไทย

ผลการศึกษา การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่ไหลเข้ามายังประเทศไทยจากการศึกษาทั้งหมด 17 ประเทศ (ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ) พบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษามีลักษณะความสัมพันธ์ดังนี้

ปัจจัย 6 ตัวที่นำมาศึกษา คือ ดัชนีราคา ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง การส่งออก การนำเข้า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการไหลเข้าของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระหว่างประเทศที่แท้จริง มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการไหลเข้าของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

พรชัย ทรัพย์ยิ่ง. (2542) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดและผลกระทบที่มีต่อการค้าระหว่างประเทศ ของการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในการศึกษาได้ใช้ Ordinary Least Square (OLS) โดยใช้ช่วงเวลา 31 ไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2534 ถึงไตรมาสที่ 3 ปี 2541

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยกำหนดการไหลเข้าของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับการไหลเข้าของเงินลงทุนจากต่างประเทศทิศทางบวก สำหรับอัตราดอกเบี้ยยูโรดอลลาร์ และค่าจ้างขั้นต่ำมีความสัมพันธ์กับการไหลเข้าของเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศทิศทางลบ การเปิดดำเนินกิจการวิเทศธนกิจมีผลทำให้การไหลเข้าของเงินลงทุนโดยตรงลดลง และการเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินมีผลทำให้การไหลเข้าของเงินลงทุนโดยตรงเพิ่มขึ้น

สุชยา บัวหักดี. (2544) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมจันทน์หอมในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทศวรรษปฏิวัติ ปี ตั้งแต่ปี 2526-2542 จากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ การวิเคราะห์ใช้วิธีการพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยแบบจำลองสมการถดถอยเชิงซ้อนด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด เป็นตัวทดสอบนัยสำคัญ เพื่อหาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมจันทน์หอม

ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนในอุตสาหกรรมจันทน์หอมเป็นการลงทุนจากบริษัทข้ามชาติทั้งสิ้น โดยปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมจันทน์หอม ได้แก่ อัตราค่าจ้างแรงงานที่แท้จริง มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในทิศทางตรงกันข้าม นโยบายรัฐบาล ในการยกเว้นภาษีเงินได้มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน จำนวนอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องมีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ทำการศึกษาก่อนเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองจะมีผลทางลบต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ แต่หากเป็นเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจยังไม่สามารถบอกได้ชัดเจน พร้อมทั้งได้เสนอแนะต่อรัฐบาลในเรื่องของการให้ความสำคัญนโยบายทางด้านแรงงาน โดยควรพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีผลิตภาพแรงงานสูงและสูงขึ้นเร็วกว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราค่าจ้างแรงงาน นอกจากนี้รัฐบาลควรจัดให้มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมจันทน์หอม โดยมีการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานเพื่อให้สามารถทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศและเกิดเป็นอุตสาหกรรมครบวงจร มีการให้สิทธิพิเศษการยกเว้นภาษีเงินได้ แก่ผู้ประกอบการเป็นระยะเวลานานออกไป และพยายามสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการขยายการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ

อัญญาภรณ์ กันธามณี (2547) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่กำหนดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ช่วงหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย ในปี พ.ศ.2540 – 2546

ซึ่งเน้นเฉพาะการศึกษาเงินลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา โดยใช้ข้อมูลทศวรรษมีรายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2540 ถึง ธันวาคม 2546 และใช้เทคนิคโคอินทิเกรชันและแบบจำลองเออเรียร์คอร์ดชัน ตามวิธีการของ Johansen และ Juselius ในการหาลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยกำหนด คือ ผลผลิตมวลรวมในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ยโดยเปรียบเทียบ มูลค่าการส่งออก และดุลบัญชีเดินสะพัด

ผลการศึกษาเงินลงทุนโดยตรงจากทั้งสองประเทศ พบว่ามีความสัมพันธ์ระยะยาวต่อปัจจัยกำหนดทุกตัว และมีการปรับตัวในระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว

สำหรับผลการศึกษาปัจจัยที่กำหนดเงินลงทุนโดยตรงจากทั้งสองประเทศ โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) กรณีเงินลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่น พบว่า ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ มีอิทธิพลต่อเงินลงทุนโดยตรงในทิศทางตรงกันข้าม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 นั่นคือเมื่อผลผลิตมวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น จะทำให้เงินลงทุนโดยตรงลดลง และมูลค่าการส่งออก มีอิทธิพลต่อเงินลงทุนโดยตรงในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือ เมื่อมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น จะทำให้เงินลงทุนโดยตรงเพิ่มขึ้น กรณีเงินลงทุนโดยตรงจากประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า มูลค่าการส่งออก มีอิทธิพลต่อเงินลงทุนโดยตรงในทิศทางตรงกันข้าม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 นั่นคือ เมื่อมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจะทำให้เงินลงทุนโดยตรงลดลง และดุลบัญชีเดินสะพัด มีอิทธิพลต่อเงินลงทุนโดยตรงในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นคือ เมื่อดุลบัญชีเดินสะพัดเพิ่มขึ้น จะทำให้เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น

ภัทรวรรณ ฉันทศาสตร์รัศมี (2003) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่กำหนดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทศวรรษมีช่วงปี 2535 ถึงปี 2545 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ศึกษาถึงสภาวะการณ์ทั่วไปเกี่ยวกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยเป็นการศึกษาเชิงพรรณนา และส่วนที่ 2 ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่กำหนดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square) ซึ่งปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ GDP จำนวนแรงงานในประเทศ อัตราค่าแรงขั้นต่ำ อัตราเงินเฟ้อ ดุลการชำระเงิน และ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ผลการศึกษาปัจจัยที่กำหนดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ได้แก่ GDP กำลังแรงงาน ดุลการชำระเงิน และเหตุการณ์สำคัญทางเศรษฐกิจ โดย ปัจจัย GDP และเหตุการณ์สำคัญทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ในขณะที่กำลังแรงงาน ดุลการชำระเงิน มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในทิศทางตรงกันข้าม โดยสรุป นักลงทุนชาวต่างชาติ จะให้ความสำคัญต่อ อัตราการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ตลอดจน แรงงานที่มีทักษะในประเทศไทย

บทที่ 3

การดำเนินวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ช่วงระหว่างปี 2528 ถึงปี 2547 ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยรวบรวมจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เว็บไซต์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง และห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ รายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลปริมาณเงินลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศแยกตามภาคธุรกิจช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 โดยข้อมูลเป็นรายปี และใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย
2. ข้อมูลปริมาณเงินลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศจำแนกตามประเทศผู้ลงทุน ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 โดยข้อมูลเป็นรายปี และใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย
3. ข้อมูลสถิติการส่งเสริมการลงทุนช่วงปี 2538 – 2547 โดยใช้ข้อมูลเป็นรายปี และใช้ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
4. ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 โดยเป็นข้อมูลรายปี และใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย
5. ข้อมูลอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 โดยเป็นข้อมูลรายปี และใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย
6. ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 โดยเป็นข้อมูลรายปี และใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย
7. ข้อมูลค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯและปริมณฑล ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 โดยเป็นข้อมูลรายปี และใช้ข้อมูลจากกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. แบบบันทึกตารางข้อมูลของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยแยกตามแหล่งที่มาของการลงทุน ลักษณะการลงทุนแยกตามภาคธุรกิจ และข้อมูลการส่งเสริมการลงทุน ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 โดยใช้ข้อมูลรายปี

2. แบบบันทึกปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 ได้แก่ การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯและปริมณฑล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯและปริมณฑล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี และเว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับข้อมูลการส่งเสริมการลงทุน รวบรวมจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หลังจากนั้นจึงเรียบเรียงข้อมูลและจัดเป็นหมวดหมู่ตามกลุ่มของตัวแปรที่จะทำการศึกษา

2. ตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากจัดหมวดหมู่ตามกลุ่มของตัวแปรที่จะศึกษา เรียบร้อย ก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพการณ์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลด้านปริมาณการลงทุน แหล่งที่มาของการลงทุนจำแนกตามประเทศผู้ลงทุน ลักษณะการลงทุนจำแนกตามภาคธุรกิจ และข้อมูลปริมาณการลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยใช้ข้อมูลในช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 เป็นข้อมูลรายปี และข้อมูลการส่งเสริมการลงทุนสำนักงาน โดยใช้ข้อมูลช่วงปี 2538 – 2547 มาวิเคราะห์สภาพการณ์ทั่วไป โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

2. ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ช่วงปี 2528 ถึงปี พ.ศ.2547 เป็นข้อมูลรายปี ดำเนินการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) โดยกำหนดให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเป็นตัวแปรตาม ส่วนตัวแปรอิสระเลือกจากปัจจัยที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจซึ่งตัวแปรที่จะเลือกนำมาศึกษา ได้แก่ ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และอัตราค่าจ้าง ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯและปริมณฑล นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) โดยใช้วิธีแบบ Stepwise ในการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ Statistic Package for Social Sciences : SPSS 11.5

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นค่าสถิติที่บอกถึงสัดส่วนจำนวนต่อร้อยละ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 35) ดังนี้

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

โดยที่	P	=	ค่าร้อยละ
	f	=	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
	n	=	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

(กัลยา วาณิชยปัญญา. 2546 : 361)

ถ้ามีตัวแปรอิสระ k ตัว ($X_1, X_2, \dots, X_k$) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม Y โดยที่ความสัมพันธ์อยู่ในรูปเชิงเส้น จะได้สมการความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Y และ $X_1, X_2, \dots, X_k$ ดังนี้

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_k X_k + e$$

โดยที่ β_0 = ส่วนตัดแกน Y เมื่อกำหนดให้ $X_1 = X_2 = \dots = X_k = 0$

$\beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_k X_k$ เป็นสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงส่วน

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

ค่าประมาณของ Y คือ

$$\hat{Y}_i = a + b_1 X_{1i} + b_2 X_{2i} + \dots + b_k X_{ki}$$

$$\text{โดยที่ } \hat{\beta}_0 = a, \hat{\beta}_1 = b_1, \hat{\beta}_2 = b_2, \dots, \hat{\beta}_k = b_k$$

ดังนั้นค่าคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า Y_i ด้วย $\hat{Y}_i$ คือ $Y_i - \hat{Y}_i = e_i$ หรือเรียกว่า Residual หรือ Error

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ นำตัวแปรที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแบบจำลอง เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เป็นแบบจำลองของปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ได้กำหนดแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาไว้ดังนี้

แบบจำลองของปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ

$$FDI = f(G, Inf, Exc, W)$$

จากความสัมพันธ์ดังกล่าว สามารถเขียนให้อยู่ในรูปสมการทางคณิตศาสตร์ ได้ดังนี้

$$FDI = a_0 + b_1 G + b_2 Inf + b_3 Exc + b_4 W$$

โดยกำหนดให้

FDI	=	การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย รายปี (พันล้านบาท)
GDP	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (พันล้านบาท)
Inf	=	อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ (ร้อยละ)
Exc	=	อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (เงินบาท/ดอลลาร์ สหรัฐอเมริกา)
W	=	ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯและปริมณฑล (บาทต่อวัน)
a_0	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าคงที่
$b_1, \dots, b_4$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ

3. สถิติทดสอบ F-test เป็นการทดสอบสมการว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดส่งผลต่อตัวแปรตามหรือไม่ (กัลยา วาณิชยปัญญา. 2546 : 363)

ตั้งสมมติฐาน ดังนี้

$$H_0 : \beta_1 = \beta_2 = \dots = \beta_k = 0$$

$$H_1 : \text{มี } \beta_i \text{ อย่างน้อย 1 ค่าที่ } \neq 0 ; i = 1, 2, \dots, k$$

สถิติทดสอบ

$$F = \frac{MSR}{MSE}$$

โดยที่

F	=	ค่าสถิติที่พิจารณาใน F – distribution
MSR	=	ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนของตัวแปรตาม (FDI) เนื่องจาก อิทธิพลของตัวแปรอิสระ (GDP, Inf, Exc, W)
	=	$\frac{SSR}{K}$
MSE	=	ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนของตัวแปรตาม (FDI) เนื่องจาก อิทธิพลอื่นๆ

$$= \frac{SSE}{(n-k-1)}$$

n = จำนวนของข้อมูลทั้งหมด
 k = จำนวนตัวแปรอิสระ

ผลการทดสอบสมมติฐานอาจจะเป็น

1. ยอมรับสมมติฐาน H_0 : $\beta_1 = \beta_2 = \dots = \beta_k = 0$ ซึ่งสรุปได้ว่าตัวแปรตาม FDI ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ (GDP, Inf, Exc, W) ในรูปเชิงเส้น

2. ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 หรือ ยอมรับสมมติฐาน H_1 ซึ่งสรุปได้ว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์ตัวแปรตาม FDI ในรูปเชิงเส้น จึงต้องทดสอบต่อไปว่าตัวแปรอิสระตัวใดที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม FDI โดยใช้สถิติทดสอบ t

4. สถิติทดสอบ t-test เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวส่งผลต่อตัวแปรตามหรือไม่ ทดสอบโดยใช้สูตร (กัลยา วาณิชยปัญญา. 2546: 364)

ตั้งสมมติฐาน ดังนี้

$$H_0 : \beta_i = 0$$

$$H_1 : \beta_i \neq 0 ; i = 1, 2, \dots, k$$

$$t = \frac{b_i - 0}{S_{bi}}$$

โดยที่ t = ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความนัยสำคัญ

b_i = สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ตัวที่ i ที่ต้องการทดสอบนัยสำคัญ

S_{bi} = ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอย

ผลการทดสอบสมมติฐานอาจจะเป็น

1. ยอมรับสมมติฐาน H_0 : $\beta_i = 0$ ซึ่งสรุปได้ว่าตัวแปรตาม FDI ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระในรูปเชิงเส้น

2. ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 หรือ ยอมรับสมมติฐาน H_1 ซึ่งสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ตัวแปรตาม FDI ในรูปเชิงเส้น

5. สัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (Multiple Coefficient of Determination : R^2) เป็นสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่ตัวแปรอิสระ (GDP, Inf, Exc, W) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม (FDI) ได้ (กัลยา วาณิชยปัญญา. 2546: 365)

$$R^2 = \frac{SSR}{SST} = \frac{SST - SSE}{SST}; SST = SSR + SSE$$

$$\text{หรือ } R^2 = \frac{(SST - SSE)}{SST} = 1 - \frac{SSE}{SST}$$

$$\text{โดยที่ } 0 \leq R^2 \leq 1$$

SSR = ความผันแปรของตัวแปรตาม (FDI) เนื่องจากอิทธิพลของตัวแปรอิสระ (GDP, Inf, Exc, W)

SSE = ความผันแปรของตัวแปรตาม (FDI) เนื่องจากอิทธิพลอื่น

SST = ความผันแปรทั้งหมด

ถ้าค่า R^2 ที่ใกล้ 1 จะหมายถึง GDP, Inf, Exc, W มีความสัมพันธ์กับ FDI มาก แต่ถ้าค่า R^2 เข้าใกล้ 0 จะหมายถึง GDP, Inf, Exc, W มีความสัมพันธ์กับ FDI น้อย

เนื่องจาก SSR จะเพิ่มขึ้นถ้าเพิ่มตัวแปรอิสระ X เช่น เดิมมี X_1 และ X_2 ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม Y แต่ถ้าเพิ่มตัวแปรอิสระ X_3 เข้าในสมการถดถอย จะได้ว่า

$$SSR(X_1, X_2, X_3) > SSR(X_1, X_2)$$

โดยที่ $SSR(X_1, X_2, X_3)$ หมายถึง SSR ของสมการถดถอยที่มีตัวแปรอิสระ X_1, X_2 และ X_3

และ $SSR(X_1, X_2)$ หมายถึง SSR ของสมการถดถอยที่มีตัวแปรอิสระ X_1 และ X_2

ดังนั้น เมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าสมการความถดถอยจะทำให้ค่า R^2 มากขึ้นทั้งที่ตัวแปรอิสระ X ที่เพิ่มอาจจะไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม Y เลยก็ได้ จึงมีการปรับค่า R^2 ให้ถูกต้องขึ้นเรียกว่า Adjusted R^2

$$\text{โดยที่ } R_a^2 = \text{Adjust } R^2 = 1 + \frac{(n-1)}{(n-1-k)}(R^2 - 1)$$

6. การตรวจสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน

การทดสอบความเป็นอิสระกันของค่าความคลาดเคลื่อน โดยใช้การทดสอบของ Durbin-Watson เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ของ e_t และ e_{t-1} โดยที่ t เป็นช่วงเวลา (กัลยา วาณิชย์ บัญชา. 2542 : 332)

สถิติทดสอบ Durbin-Watson

$$D.W. = \frac{\sum_{t=1}^n (e_t - e_{t-1})^2}{\sum_{t=1}^n e_t^2}$$

โดยที่

D.W. = ค่าสถิติทดสอบ Durbin-Watson

$\sum$ = ผลรวม

e_t = ค่าความคลาดเคลื่อนของปีที่ t

e_{t-1} = ค่าความคลาดเคลื่อนของปีที่ $t-1$

e_t^2 = ค่าความคลาดเคลื่อนของปีที่ t ยกกำลัง 2

การทดสอบความเป็นอิสระกันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson จะพิจารณาจากค่า Durbin-Watson (D.W.) (กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2546 : 340) ดังนี้

7.1 ถ้า D.W. มีค่าใกล้ 2 จะสรุปว่า e_t และ e_{t-1} อิสระกัน

7.2 ถ้า D.W. น้อยกว่า 2 แสดงว่า ความสัมพันธ์ของ e_t และ e_{t-1} อยู่ในทิศทางบวก และถ้า D.W. มีค่าใกล้ 0 แสดงว่า e_t และ e_{t-1} มีความสัมพันธ์กันมาก

7.3 ถ้า D.W. มากกว่า 2 แสดงว่า ความสัมพันธ์ของ e_t และ e_{t-1} อยู่ในทิศทางลบ และถ้า D.W. มีค่าใกล้ 4 แสดงว่า e_t และ e_{t-1} มีความสัมพันธ์กันมาก

7.4 ถ้าจะพิจารณาจากค่า Significance ของสถิติทดสอบ D.W. ถ้าค่า Significance น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด จะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 หรือสรุปได้ว่า e_t และ e_{t-1} มีความสัมพันธ์กัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการณ์และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่างๆ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนข้อมูล
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุ
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ
Adj R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุที่ปรับปรุงแล้ว
Durbin-Watson	แทน	ค่าสถิติของเดอร์บินวัตสัน
β	แทน	สัมประสิทธิ์ความถดถอย
S.E.	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อน
F-test	แทน	ค่าสถิติแจกแจงแบบเอฟ
t-test	แทน	ค่าสถิติแจกแจงแบบที
p_value	แทน	ค่านัยสำคัญจากการคำนวณ (Significant Value)

นอกจากนี้ ในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้ตัวย่อแทนหัวข้อหรือตัวแปรต่างๆที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

FDI	แทน	การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย (พันล้านบาท)
GDP	แทน	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (พันล้านบาท)
Inf	แทน	อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ (ร้อยละ)
Exc	แทน	อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (เงินบาท/ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา)
W	แทน	อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯ และปริมณฑล (บาทต่อวัน)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์สภาวะการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ช่วงปี 2528 – 2547 โดยแยกวิเคราะห์ในด้านปริมาณการลงทุน แหล่งที่มาของการลงทุน ลักษณะการลงทุน และการส่งเสริมการลงทุน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ช่วงปี 2528 – 2547 โดยทำการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ เพื่อเป็นการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย พร้อมทั้งหาสมการการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยที่เหมาะสม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์สภาวะการณ์การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ในช่วงปี 2528 – 2547

ปริมาณการลงทุน

จากตาราง 3 แสดงถึงปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยซึ่งได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2528 โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศหลักที่เข้ามาลงทุนทางตรงในประเทศไทย ได้ถูกกดดันให้เพิ่มค่าเงินเยนภายหลังการประชุม Plaza Accord ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของประเทศญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น จึงเกิดการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนถูกกว่าซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนทางตรง ทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 4,401 ล้านบาท เป็น 64,695 ล้านบาท ในปี 2533 และเริ่มมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2534 สาเหตุอันเนื่องมาจากเศรษฐกิจโลกเริ่มชะลอตัวลงภายหลังวิกฤติการณ์สงครามอ่าวเปอร์เซียและวิกฤติการณ์การเมืองในประเทศเมื่อปี 2535 โดยลดลงเหลือ 33,241 ล้านบาทในปี 2537 และเริ่มปรับตัวดีขึ้น หลังจากนั้นประเทศไทยได้เกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจอีกครั้งหนึ่งในปี 2540 ส่งผลให้ประเทศไทยต้องลอยตัวค่าเงินบาท ทำให้ค่าเงินบาทลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้ปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมากจาก 57,472 ล้านบาทในปี 2540 เป็น 117,696 ล้านบาทในปี 2541 และเพิ่มเป็น 209,888 ล้านบาทในปี 2542 ซึ่งการเพิ่มขึ้นของเงินลงทุนในช่วงนี้เกิดขึ้นจากการอ่อนค่าลงของเงินบาท ทำให้เป็นแรงจูงใจให้นักลงทุนต่างประเทศเข้ามาลงทุนมากขึ้นเนื่องจากมูลค่าทรัพย์สินต่างๆ ในประเทศมีค่าถูกลงในสายตานักลงทุนต่างชาติ ประกอบกับธุรกิจภายในประเทศบางส่วนประสบปัญหาภาวะขาดทุนจึงต้องขายกิจการหรือหาผู้ร่วมทุนใหม่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มทุนของบริษัทแม่ให้แก่บริษัทลูกในประเทศไทย ที่ประสบภาวะขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนและ

สภาพคล่องที่ตึงตัว หลังจากนั้นสภาพการลงทุนได้เริ่มกลับสู่ภาวะปกติในช่วงปี 2545 จนถึงปัจจุบัน โดยมียอดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศสุทธิ 44,929 77,529 และ 33,094 ล้านบาทตามลำดับ

ตาราง 3 ปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยปี 2528 - 2547

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	การไหลเข้าของเงิน ลงทุนทางตรงจาก ต่างประเทศ	การไหลออกของเงิน ลงทุนทางตรงจาก ต่างประเทศ	การลงทุนทางตรงจาก ต่างประเทศ	อัตราการ เปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2528	10,165	5,764	4,401	
2529	10,525	3,617	6,908	56.96
2530	12,536	3,492	9,044	30.92
2531	32,737	4,774	27,963	209.19
2532	53,079	7,381	45,698	63.42
2533	77,266	12,571	64,695	41.57
2534	93,935	42,545	51,390	-20.57
2535	135,028	81,337	53,691	4.48
2536	66,768	22,956	43,812	-18.40
2537	61,599	28,358	33,241	-24.13
2538	75,991	26,104	49,887	50.08
2539	99,733	42,261	57,472	15.20
2540	165,143	47,447	117,696	104.79
2541	284,938	75,050	209,888	78.33
2542	200,742	66,150	134,592	-35.87
2543	256,282	140,996	115,286	-14.34
2544	398,519	225,879	172,640	49.75
2545	322,189	277,260	44,929	-73.98
2546	317,718	240,189	77,529	72.56
2547	304,111	271,017	33,094	-57.31

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2549). ตารางการเผยแพร่ข้อมูล. (ออนไลน์)

แหล่งที่มาของการลงทุน

การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยได้จำแนกประเทศผู้ลงทุนดังตาราง 4 ไว้ดังนี้ คือ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา กลุ่มยุโรป กลุ่มอาเซียน ฮองกง ไต้หวัน เกาหลีใต้ จีน แคนาดา ออสเตรเลีย สวิสเซอร์แลนด์ และอื่นๆ จากการพิจารณาแหล่งที่มาพบว่า ประเทศที่เป็นแหล่งเงินลงทุนทางตรงนั้น ส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่เพียงไม่กี่ประเทศหลัก โดยในช่วงก่อนปี 2528 ประเทศที่เป็นแหล่งเงินลงทุนทางตรงสุทธิหลักคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อพิจารณาช่วงตั้งแต่ปี 2528 - 2532 ประเทศญี่ปุ่นเริ่มเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญต่อการลงทุนทางตรงในประเทศไทยมากที่สุด โดยมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 41,220 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 44 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฮองกง และไต้หวัน มีสัดส่วนร้อยละ 15 12 และ 10 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ตามลำดับ

ในช่วงปี 2533 - 2537 ประเทศญี่ปุ่นยังคงเป็นประเทศที่มีบทบาทต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยมากที่สุด โดยมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 63,028 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 26 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ซึ่งลดลงจากช่วงก่อนหน้า ทั้งนี้เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของโลกชะลอตัวลงเป็นเหตุให้ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นแหล่งเงินลงทุนทางตรงรายหลักของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาลงทุนลดลง สำหรับประเทศที่เป็นแหล่งเงินลงทุนทางตรงสุทธิรองลงมาคือ ประเทศฮองกง สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 19 14 และ 10 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ตามลำดับ

ในช่วงปี 2538 - 2542 เป็นช่วงที่ประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างมากจากวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ซึ่งมีการลอยตัวค่าเงินบาท ทำให้มีเงินลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญที่สุดโดยมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 148,513 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 26 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ส่วนอันดับรองลงมาคือสหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และฮองกง ซึ่งมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 119,112 62,935 และ 52,642 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 21 11 และ 9 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ตามลำดับ

ช่วงปี 2543 - 2547 การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลดลงจากช่วงก่อนหน้าเล็กน้อยโดยมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 443,478 ล้านบาท ซึ่งประเทศญี่ปุ่นยังคงเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนทางตรงสุทธิสูงสุดโดยมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 185,158 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 42 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ สำหรับอันดับรองลงมาคือประเทศสิงคโปร์ อังกฤษ และฮองกง มีมียอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 169,958 46,222 และ 38,154 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 38 10 และ 9 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ

ตาราง 4 แหล่งที่มาของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยปี 2513 - 2547

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเทศ	2513-2527		2528-2532		2533-2537		2538-2542		2543-2547	
	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%
ญี่ปุ่น	13,337	27	41,220	44	63,028	26	148,513	26	185,158	42
สหรัฐอเมริกา	14,884	30	13,883	15	35,007	14	119,112	21	9,738	2
ยุโรป	8,158	17	8,431	9	25,119	10	108,959	19	15,841	4
ออสเตรีย	65	0	46	0	91	0	133	0	1,288	0
เบลเยียม	168	0	242	0	1,170	0	-1,271	0	1,221	0
เยอรมัน	1,307	3	2,212	2	3,988	2	19,163	3	15,946	4
เดนมาร์ก	21	0	476	1	-883	0	684	0	1,287	0
สเปน	1	0	16	0	31	0	200	0	201	0
ฟินแลนด์	15	0	15	0	381	0	2,051	0	902	0
ฝรั่งเศส	422	1	1,041	1	6,564	3	22,431	4	-3,606	-1
อังกฤษ	2,755	6	1,810	2	9,805	4	18,331	3	46,222	10
กรีซ	3	0	0	0	8	0	2	0	45	0
ไอร์แลนด์	0	0	0	0	28	0	-40	0	3,354	1
อิตาลี	839	2	203	0	592	0	578	0	1,803	0
ลักเซมเบิร์ก	-9	0	45	0	319	0	390	0	-614	0
เนเธอร์แลนด์	2,473	5	1,891	2	2,207	1	43,985	8	-60,280	-14
โปรตุเกส	0	0	0	0	0	0	0	0	40	0
สวีเดน	98	0	434	0	818	0	2,321	0	7,891	2
อื่นๆ	0	0	0	0	0	0	0	0	140	0
อาเซียน	4,128	8	4,307	5	26,995	11	68,094	12	183,715	41
บรูไน	6	0	12	0	20	0	4	0	94	0
อินโดนีเซีย	69	0	48	0	711	0	907	0	591	0
มาเลเซีย	457	1	119	0	445	0	2,941	1	4,234	1
ฟิลิปปินส์	62	0	-47	0	174	0	759	0	7,816	2
สิงคโปร์	3,484	7	4,074	4	25,547	10	62,935	11	169,958	38
กัมพูชา	0	0	0	0	60	0	62	0	542	0
ลาว	22	0	126	0	65	0	377	0	175	0
เมียนมาร์	24	0	-25	0	10	0	5	0	122	0
เวียดนาม	4	0	0	0	-37	0	104	0	184	0
ฮ่องกง	4,584	9	10,910	12	46,044	19	52,642	9	38,154	9
ไต้หวัน	125	0	9,189	10	15,446	6	19,155	3	22,396	5
เกาหลีใต้	101	0	582	1	1,738	1	4,852	1	5,265	1
จีน	1	0	523	1	172	0	-1	0	2,088	0
แคนาดา	122	0	312	0	603	0	263	0	2,304	1
ออสเตรเลีย	486	1	248	0	2,598	1	7,331	1	4,588	1
สวิตเซอร์แลนด์	725	1	2,927	3	3,684	1	11,000	2	9,226	2
อื่นๆ	2,188	4	1,484	2	26,394	11	29,614	5	-34,994	-8
รวม	48,839	100	94,016	100	246,828	100	569,535	100	443,478	100

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2549). ตารางการเผยแพร่ข้อมูล. (ออนไลน์)

ลักษณะการลงทุน

การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้จำแนกลักษณะการลงทุนตามภาคธุรกิจต่างๆ ตามตาราง 5 ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มได้ดังนี้ คือ อุตสาหกรรม สถาบันการเงิน การค้า การก่อสร้าง เหมืองแร่และการย่อยหิน เกษตรกรรม บริการ การลงทุนและบริษัทโฮลดิ้ง อสังหาริมทรัพย์ โดยในช่วงปี 2528 – 2532 การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยมีทิศทางเพิ่มขึ้นโดยส่วนใหญ่เน้นไปทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งมียอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 46,241 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 49 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศโดยอุตสาหกรรมหลักๆ ที่มีการลงทุนทางตรงสูงที่สุดคือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า สำหรับอันดับรองลงมา คือ ด้านการค้า และการก่อสร้าง สัดส่วนประมาณร้อยละ 15.11 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศตามลำดับ

ในช่วงปี 2533 – 2537 การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงเน้นทางด้านอุตสาหกรรมเป็นหลักโดยมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 86,406 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 36 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ซึ่งอุตสาหกรรมหลักๆ ยังคงเป็นเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า สำหรับภาคธุรกิจที่ได้รับความสนใจอันดับรองลงมาคือ ภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และด้านการค้าซึ่งมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 51,194 และ 41,859 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 21 และ 17 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ตามลำดับ

ในช่วงปี 2538 – 2542 เป็นช่วงที่ประเทศไทยได้เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการลงทุนในภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นในช่วงก่อนหน้านี้ ซึ่งเป็นการลงทุนที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ประกอบกับได้มีการประกาศลอยตัวค่าเงินบาทเมื่อ 2 กรกฎาคม 2540 ส่งผลให้เงินบาทมีค่าอ่อนลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้มีเงินลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นมากในช่วงนี้โดยมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 569,535 ล้านบาท ซึ่งการเพิ่มขึ้นของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศสาเหตุหลักๆ เกิดจากบริษัทแม่ได้เพิ่มทุนให้แก่บริษัทลูกในประเทศไทยที่ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนและสภาพคล่องที่ตึงตัว โดยภาพรวมของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในช่วงนี้ เป็นการลงทุนในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมเป็นหลัก รองลงมาคือด้านการค้าซึ่งมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 227,890 และ 140,895 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 40 และ 25 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ตามลำดับ

ช่วงปี 2543 – 2547 มีการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศทั้งหมด 443,478 ล้านบาท โดยการลงทุนยังคงเน้นทางด้านอุตสาหกรรมเป็นหลักมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 237,668 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 54 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ซึ่งอุตสาหกรรมหลักในช่วงนี้คือเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง มีการลงทุนทางตรงสุทธิ 75,099 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 17 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ นอกจากการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมแล้วอันดับรองลงมาคือการลงทุนทางด้านการค้า และด้านบริการ ซึ่งมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 74,166 และ 61,556 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 17 และ 14 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ตามลำดับ

ตาราง 5 ลักษณะการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยปี 2528 - 2547

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาคธุรกิจ	2528-2532		2533-2537		2538-2542		2543-2547	
	ปริมาณ	%	ปริมาณ	%	ปริมาณ		ปริมาณ	%
อุตสาหกรรม	46,241	49	88,406	36	227,890	40	237,668	54
อาหารและน้ำตาล	4,137	4	6,498	3	15,644	3	16,748	4
สิ่งทอ	2,938	3	5,023	2	9,363	2	4,860	1
โลหะและอโลหะ	5,092	5	10,332	4	35,714	6	25,286	6
เครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า	17,207	18	30,648	12	57,663	10	38,332	9
เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง	1,911	2	7,721	3	60,425	11	75,099	17
เคมีภัณฑ์	5,719	6	15,737	6	22,685	4	25,164	6
ผลิตภัณฑ์น้ำมัน	-427	-0	1,350	1	3,551	1	852	0
อุปกรณ์ก่อสร้าง	162	0	773	0	2,596	0	1,764	0
อื่น ๆ	9,502	10	10,323	4	20,248	4	49,564	11
สถาบันการเงิน	5,120	5	19,721	8	49,955	9	-35,917	-8
การค้า	14,396	15	41,859	17	140,895	25	74,116	17
การก่อสร้าง	9,932	11	26,746	11	10,866	2	3,597	1
เหมืองแร่และย่อยหิน	1,995	2	10,824	4	1,987	0	8,745	2
เกษตรกรรม	1,484	2	1,382	1	412	0	558	0
การบริการ	4,652	5	7,731	3	44,110	8	61,556	14
การลงทุนและบริษัทโฮลดิ้ง	0	0	3,460	1	35,128	6	-20,888	-5
อสังหาริมทรัพย์	9,622	10	51,194	21	50,552	9	16,272	4
อื่น ๆ	573	1	-4,494	-2	7,741	1	97,772	22
รวม	94,016	100	246,828	100	569,535	100	443,478	100

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2549). ตารางการเผยแพร่ข้อมูล. (ออนไลน์)

การส่งเสริมการลงทุน

จากข้อมูลสถิติการขอรับการส่งเสริมการลงทุนในตาราง 6 ได้แสดงถึงสถานะความสนใจของนักลงทุนต่างชาติช่วงตั้งแต่ปี 2538 – 2547 โดยมีจำนวนโครงการที่มีชาวต่างชาติร่วมถือหุ้นด้วยมีแนวโน้มที่ลดลงเล็กน้อยตั้งแต่ปี 2538 – 2541 ซึ่งปรับลดลงจาก 560 โครงการในปี 2538 เหลือ 521 โครงการในปี 2541 และปรับตัวเพิ่มขึ้นในปี 2542 ซึ่งมีปริมาณโครงการทั้งสิ้น 730 โครงการ หลังจากนั้นก็ได้มีการปรับตัวทั้งลดลงและเพิ่มขึ้นจนกระทั่งปี 2547 มีจำนวนโครงการที่ขอรับการส่งเสริมลงทุนทั้งสิ้น 749 โครงการ สำหรับทางด้านปริมาณเงินลงทุนก็ได้มีการปรับตัวลดลงเช่นเดียวกัน โดยในปี 2538 มีเงินลงทุน 378.5 พันล้านบาท ลดลงเหลือ 224.6 พันล้านบาท ในขณะที่ปี 2542 มีจำนวนโครงการที่เพิ่มขึ้น แต่จำนวนเงินลงทุนกลับลดลงเหลือ 167.6 พันล้านบาท เนื่องจากขนาดของการลงทุนที่ลดลง หลังจากนั้นจึงเริ่มปรับตัวดีขึ้น จนกระทั่งในปี 2547 มียอดเงินลงทุนที่ขอรับการส่งเสริมจำนวน 307 พันล้านบาท สำหรับสถิติทางด้านการอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในด้านจำนวนโครงการที่คิดทางการเคลื่อนไหวมีแนวโน้มเช่นเดียวกับการขอรับการส่งเสริมการลงทุนในส่วนเงินลงทุนที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมนั้นมีแนวโน้มที่ลดลงจาก 397.2 พันล้านบาทในปี 2538 เหลือ 142 พันล้านบาทในปี 2542 และเริ่มปรับตัวดีขึ้นจนกระทั่งปี 2547 มีเงินลงทุนทั้งสิ้น 317.3 พันล้านบาท

พิจารณาในส่วนขนาดเงินลงทุนทั้งในด้านการขอรับการส่งเสริมการลงทุน และการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุน พบว่าส่วนใหญ่จะลงทุนอยู่ที่ระดับเงินลงทุนน้อยกว่า 50 ล้านบาท และที่ระดับเงินทุน 100 – 500 ล้านบาท โดยในปี 2547 มีจำนวนโครงการลงทุนที่มีขนาดการลงทุนไม่เกิน 50 ล้านบาทในขั้นยื่นคำขอ จำนวน 291 โครงการ และที่ขนาดเงินลงทุนมากกว่า 100 – 500 ล้านบาท มีจำนวนทั้งหมด 258 โครงการ ในส่วนของขั้นการอนุมัติ มีจำนวนโครงการที่มีขนาดน้อยกว่า 50 ล้านบาท 282 โครงการ และที่ขนาดเงินลงทุน 100 – 500 ล้านบาท 251 โครงการ

สำหรับแหล่งที่ตั้งซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้แบ่งออกเป็น 3 เขต โดยมีพิจารณาในภาพรวมทั้งทางด้านการขอรับการส่งเสริมการลงทุน และการอนุมัติการส่งเสริมการลงทุน ในช่วงปี 2538 – 2543 เขตที่นักลงทุนส่วนใหญ่ให้ความสนใจที่จะลงทุนอยู่ในเขตเขต 3 หลังจากนั้นในปี 2544 – 2547 นักลงทุนเริ่มให้ความสนใจลงทุนในเขต 2 โดยในปี 2547 ในขั้นยื่นคำขอมีจำนวนเงินลงทุนในเขต 2 ทั้งสิ้น 204 พันล้านบาท และมีจำนวนโครงการทั้งหมด 375 โครงการ สำหรับในขั้นการอนุมัติในปี 2547 มีปริมาณใกล้เคียงกันคือ มีจำนวนเงินลงทุนในเขต 2 ทั้งสิ้น 203.8 พันล้านบาท และมีจำนวนโครงการทั้งหมด 395 โครงการ

ตาราง 6 โครงการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนจำแนกตามการ
กระจายผู้ถือหุ้น การกระจายขนาดเงินลงทุน และการกระจายแหล่งที่ตั้ง ปี 2538 - 2547

ประเภท	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	เฉลี่ย
การกระจายผู้ถือหุ้น											
-โครงการที่ต่างชาติถือหุ้น 100%											
จำนวนโครงการ (ราย)	134	157	174	216	364	336	320	291	305	334	263
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	40.7	92.4	41.5	84.1	106.4	131.7	84.5	102.8	106.2	109.6	90.0
-โครงการร่วมทุนไทยและต่างชาติ											
จำนวนโครงการ (ราย)	426	394	349	305	366	378	295	269	363	415	356
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	337.8	235.3	266.5	140.5	61.1	121.5	64.9	75.8	142.5	197.4	164.3
-รวมโครงการที่ต่างชาติถือหุ้น											
จำนวนโครงการ (ราย)	560	551	523	521	730	714	615	560	668	749	619
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	378.5	327.7	308.0	224.6	167.6	253.3	149.4	178.6	248.7	307.0	254.3
การกระจายของขนาดเงินลงทุน											
-ขนาดไม่เกิน 50 ล้านบาท											
จำนวนโครงการ (ราย)	162	166	100	258	364	304	287	237	246	291	242
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	3.8	4.0	4.0	5.0	6.6	6.2	5.8	4.7	5.1	5.9	5.1
-ขนาดมากกว่า 50 – 100 ล้านบาท											
จำนวนโครงการ (ราย)	95	93	71	75	99	126	85	98	113	114	97
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	6.8	6.4	5.2	5.3	6.6	8.9	6.0	7.0	7.9	8.1	6.8
-ขนาดมากกว่า 100 – 500 ล้านบาท											
จำนวนโครงการ (ราย)	197	205	160	131	211	207	193	185	244	258	199
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	44.2	46.1	38.3	30.3	49.3	46.6	46.1	44.8	58.2	62.7	46.7
-ขนาดมากกว่า 500 – 1,000 ล้านบาท											
จำนวนโครงการ (ราย)	35	34	29	26	25	34	22	13	21	31	27
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	25.2	22.9	20.5	18.4	16.2	24.5	14.6	9.6	13.3	22.7	18.8
-ขนาดมากกว่า 1,000 ล้านบาท											
จำนวนโครงการ (ราย)	71	54	37	31	31	43	28	27	44	55	42
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	298.4	249.6	188.1	165.6	88.8	167.1	77.0	112.5	164.2	207.7	171.9
การกระจายแหล่งที่ตั้ง											
-เขต 1											
จำนวนโครงการ (ราย)	87	89	110	165	244	181	150	118	163	194	150
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	24.1	35.7	48.7	51.0	60.7	23.5	46.4	33.5	54.8	37.7	41.6
-เขต 2											
จำนวนโครงการ (ราย)	159	142	121	125	179	231	298	302	380	375	231
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	56.9	62.9	440.3	37.4	36.2	123.0	79.4	72.5	142.7	204.0	125.5
-เขต 3											
จำนวนโครงการ (ราย)	314	311	311	231	307	302	167	140	125	180	239
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	297.5	224.7	165.0	136.2	70.7	106.8	23.7	72.6	51.2	65.3	121.4

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

หมายเหตุ : เขต 1 ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร

เขต 2 ได้แก่ กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ภูเก็ต ระยอง พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี สมุทรสงคราม

สระบุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง

เขต 3 ได้แก่ 58 จังหวัดที่เหลือ

ตาราง 7 โครงการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจำแนกตาม
การกระจายผู้ถือหุ้น การกระจายขนาดเงินลงทุน และการกระจายแหล่งที่ตั้ง ปี 2538 - 2547

ประเภท	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	เฉลี่ย
การกระจายผู้ถือหุ้น											
-โครงการที่ต่างชาติถือหุ้น 100%											
จำนวนโครงการ (ราย)	136	142	187	204	265	380	315	273	305	337	254
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	36.9	75.1	35.9	80.0	82.9	123.2	106.7	53.4	104.5	127.9	82.7
-โครงการร่วมทุนไทยและต่างชาติ											
จำนวนโครงการ (ราย)	425	348	355	279	248	381	260	210	258	357	312
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	360.3	251.2	284.8	174.9	58.6	89.4	102.9	46.2	108.1	189.3	166.6
-รวมโครงการที่ต่างชาติถือหุ้น											
จำนวนโครงการ (ราย)	561	490	515	483	513	761	575	483	563	734	568
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	397.2	326.3	320.7	254.9	141.5	212.6	209.6	99.6	212.6	317.3	249.2
การกระจายของขนาดเงินลงทุน											
-ขนาดไม่เกิน 50 ล้านบาท											
จำนวนโครงการ (ราย)	163	157	189	221	264	308	267	192	226	282	227
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	4.0	3.9	4.2	4.4	5.0	6.6	5.3	3.7	5.1	6.1	48
-ขนาดมากกว่า 50 – 100 ล้านบาท											
จำนวนโครงการ (ราย)	102	82	73	68	74	137	75	85	99	106	90
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	7.2	5.8	5.3	4.7	5.0	9.4	5.2	6.1	7.0	7.6	6.3
-ขนาดมากกว่า 100 – 500 ล้านบาท											
จำนวนโครงการ (ราย)	197	175	183	143	130	253	168	177	185	251	186
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	45.9	39.2	41.2	33.5	30.1	58.9	39.5	41.1	42.5	60.5	43.2
-ขนาดมากกว่า 500 – 1,000 ล้านบาท											
จำนวนโครงการ (ราย)	30	27	26	20	19	33	22	17	18	35	25
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	20.7	18.4	17.4	14.5	12.1	23.6	14.2	10.8	11.7	24.7	16.8
-ขนาดมากกว่า 1,000 ล้านบาท											
จำนวนโครงการ (ราย)	69	49	44	31	26	30	43	12	35	60	40
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	319.4	259.1	232.5	197.8	89.2	114.2	145.3	37.9	146.3	218.4	176.0
การกระจายแหล่งที่ตั้ง											
-เขต 1											
จำนวนโครงการ (ราย)	86	81	96	172	188	229	153	99	138	176	142
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	14.3	24.4	17.9	59.1	39.3	33.4	36.5	20.9	75.5	39.3	36.1
-เขต 2											
จำนวนโครงการ (ราย)	160	128	128	119	142	219	271	282	308	395	215
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	85.3	59.8	66.1	37.6	32.6	81.1	111.4	54.4	109.6	203.8	84.2
-เขต 3											
จำนวนโครงการ (ราย)	315	281	291	192	183	313	151	102	117	163	211
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	297.5	242.1	216.7	158.1	69.6	98.2	61.7	24.4	27.4	74.2	127

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

หมายเหตุ : เขต 1 ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร

เขต 2 ได้แก่ กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก ภูเก็ต ระยอง พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี สมุทรสงคราม สระบุรี
สุพรรณบุรี และอ่างทอง

เขต 3 ได้แก่ 58 จังหวัดที่เหลือ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ช่วงปี 2528 – 2547

ทำการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อเป็นการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย พร้อมทั้งหาสมการการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยที่เหมาะสมทั้งนี้การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ช่วงปี 2528 -2547 ได้วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistic Package for Social Sciences : SPSS 11.5 ในการประมวลผลเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของงานวิจัย โดยการวิเคราะห์นี้จะใช้วิธีการ Stepwise

การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยระหว่างปี 2528 – 2547 เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนสุทธิจากต่างประเทศ กับปัจจัยทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในเขตกรุงเทพและปริมณฑล โดยการสร้างสมการถดถอยเชิงพหุและพิจารณาหาความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อเป็นการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยของปัจจัยทางเศรษฐกิจที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อทำการทดลองหาสมการการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยที่เหมาะสม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

ตัวแปรอิสระ	β_i	S.E.	t	P_value	F	P_value
Constant (β_0)	-181.39	46.08	-3.98	0.001	15.65	0.000
Inf (β_1)	13.98	4.17	3.35	0.004		
Exc (β_2)	6.38	1.16	5.49	0.000		
R	0.81	Dubin-Watson		1.98		
R ²	0.65		N	20		
Adj R ²	0.61					

ตาราง 8 แสดงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (R²) มีค่าเท่ากับ 0.65 นั่นคือ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 65 ส่วนอีก ร้อยละ 35 เกิดจาก

อิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณาในแบบจำลอง เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุที่ปรับปรุงแล้ว ($\text{Adj } R^2$) มีค่าเท่ากับ 0.61 แสดงให้เห็นว่าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 61

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวโดยพิจารณาจากค่า F Test ซึ่งมีค่าเท่ากับ 15.65 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยในรูปเชิงเส้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และจากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนปรากฏว่าค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.98 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ค่าความคลาดเคลื่อนไม่มีความสัมพันธ์กัน สมการนี้จึงสามารถใช้อธิบายความสัมพันธ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย กับอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้

การทดสอบเกี่ยวกับค่าคงที่ (β_0) พบว่า ค่านัยสำคัญของการทดสอบค่าคงที่ มีค่าเท่ากับ 0.00 น้อยกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ ($\alpha = 0.01$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรในรูปแบบเชิงเส้นที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

การทดสอบเกี่ยวกับสัมประสิทธิ์ความถดถอย (β_1) พบว่า อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย จากผลวิเคราะห์สมการถดถอย สามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ (Inf) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอย (β_1) เท่ากับ 13.98 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Exc) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอย (β_2) เท่ากับ 6.38 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้

จากการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวแปรอิสระ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับนัยสำคัญร้อยละ 99 โดยสามารถสร้างสมการการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้ดังนี้

$$FDI = -181.39 + 13.98Inf + 6.38Exc$$

จากสมการสรุปได้ว่า อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ (Inf) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย (FDI) ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นคงที่แล้ว หากอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยเพิ่มขึ้น 13.98 พันล้านบาท และในทางกลับกัน หากอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศลดลงร้อยละ 1 จะส่งผลทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยลดลง 13.98 พันล้านบาท

สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Exc) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย (FDI) ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นคงที่แล้ว หากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น 1 บาท/ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จะส่งผลทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยเพิ่มขึ้น 6.38 พันล้านบาท และในทางกลับกัน หากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศลดลง 1 บาท/ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จะส่งผลทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยลดลง 6.38 พันล้านบาท

จากผลการศึกษาข้างต้น เมื่อพิจารณาจากค่าสถิติ R^2 มีค่าเท่ากับ 0.65 และ $Adj R^2$ มีค่าเท่ากับ 0.61 ซึ่งค่าสถิติทั้ง 2 ตัว มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย เมื่อพิจารณาจากค่า F-test ซึ่งมีค่าเท่ากับ 15.65 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แสดงว่าทั้ง อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้นกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ และเมื่อพิจารณาค่า t-test สามารถสรุปได้ว่า อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ในขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯ และปริมณฑล ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการณ์ และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยต้องการทราบถึงสภาพการณ์ทางการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยว่ามีปริมาณการลงทุน แหล่งที่มาของการลงทุน และลักษณะของการลงทุนเป็นอย่างไร นอกจากนี้ยังทราบถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจใดบ้างที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยสามารถนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพอจะสรุปขั้นตอนและผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ในด้านปริมาณการลงทุน แหล่งที่มาของการลงทุน ลักษณะของการลงทุน และการส่งเสริมการลงทุน ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัย จะทำให้ทราบและเข้าใจถึง สภาพการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย รวมทั้งทำให้ทราบถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนต่างประเทศในการตัดสินใจลงทุน และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและบริหารจัดการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในประเทศไทย

ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้ข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 โดยศึกษาข้อมูลการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ และข้อมูลปัจจัยทางเศรษฐกิจในภาพรวม โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาถึงสภาวะการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ในด้าน ปริมาณการลงทุน แหล่งที่มาของการลงทุน ลักษณะการลงทุน การส่งเสริมการลงทุนช่วงปี 2528 ถึงปี 2547
2. ศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547

สมมุติฐานในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้มีการกำหนดสมมติฐานของตัวแปรในสมการ โดยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย กล่าวคือ ถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ในทางตรงข้าม ถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศลดลง จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลดลง ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่
2. อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ กล่าวคือ ถ้าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น จะทำให้แนวโน้มการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลดลง ในทางตรงข้าม ถ้าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศลดลงจะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่
3. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ กล่าวคือ ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลให้ค่าเงินบาทลดลง จะทำการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ในทางตรงข้าม ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศลดลงซึ่งเป็นผลให้ค่าเงินบาทเพิ่มขึ้น จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลดลง ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่
4. ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ กล่าวคือ ถ้าค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพิ่มขึ้น จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลดลง ในทางตรงข้าม ถ้าค่าจ้าง

แรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ลดลง จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. แบบบันทึกร้อยละของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศแยกตามภาคธุรกิจ ช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 โดยใช้ข้อมูลรายปี
2. แบบบันทึกปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 ได้แก่ การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯและปริมณฑล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯและปริมณฑล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี และเว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับข้อมูลการส่งเสริมการลงทุนรวบรวมจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หลังจากนั้นจึงเรียบเรียงข้อมูลและจัดเป็นหมวดหมู่ตามกลุ่มของตัวแปรที่จะทำการศึกษา
2. ตรวจสอบความถูกต้อง หลังจากจัดหมวดหมู่ตามกลุ่มของตัวแปรที่จะศึกษาเรียบร้อยแล้ว ก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาวะการณ์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลด้านปริมาณการลงทุน แหล่งที่มาของการลงทุนจำแนกตามประเทศผู้ลงทุน ลักษณะการลงทุนจำแนกตามภาคธุรกิจ และข้อมูลปริมาณการลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยใช้ข้อมูลในช่วงปี 2528 ถึงปี 2547 เป็นข้อมูลรายปี และข้อมูลการส่งเสริมการลงทุนสำนักงาน

โดยใช้ข้อมูลช่วงปี 2538 – 2547 มาวิเคราะห์สภาวะการณ์ทั่วไป โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis)

2. ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ช่วงปี 2528 ถึงปี พ.ศ.2547 เป็นข้อมูลรายปี ดำเนินการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) โดยกำหนดให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเป็นตัวแปรตาม ส่วนตัวแปรอิสระเลือกจากปัจจัยที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจซึ่งตัวแปรที่จะเลือกนำมาศึกษา ได้แก่ ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และอัตราค่าจ้างค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯและปริมณฑล นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธีแบบ Stepwise ในการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ Statistic Package for Social Sciences : SPSS 11.5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์สภาวะการณ์การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ในช่วงปี 2528 – 2547

การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2528 โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศหลักที่เข้ามาลงทุนทางตรงในประเทศไทย ได้ถูกกดดันให้เพิ่มค่าเงินเยนภายหลังการประชุม plaza Accord ในเดือนกันยายน 2528 ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของประเทศญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น จึงเกิดการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนถูกกว่าซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนทางตรง ทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยในช่วงปี 2528 – 2532 เพิ่มขึ้นจาก 4,401 ล้านบาท เป็น 45,698 ล้านบาท แหล่งเงินทุนที่สำคัญในช่วงนี้คือ ประเทศญี่ปุ่นมียอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 41,220 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 44 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศรองลงมาคือ สหรัฐอเมริกา และฮ่องกง มียอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 13,883 และ 10,910 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 15 และ 12 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ สำหรับลักษณะการลงทุนส่วนใหญ่เน้นไปทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งมี ยอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 46,241 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 49 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ โดยอุตสาหกรรมหลักๆ ที่มีการลงทุนทางตรงสูงที่สุดคือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า สำหรับอันดับรองลงมา คือ ด้านการค้า และการก่อสร้าง สัดส่วนประมาณร้อยละ 15 11 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ

ในช่วงปี 2533 – 2537 ปริมาณเงินลงทุนได้เพิ่มขึ้นในระยะแรกเมื่อปี 2533 ซึ่งมียอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 64,695 ล้านบาท และเริ่มมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2534 สาเหตุอันเนื่องมาจากเศรษฐกิจโลกเริ่มชะลอตัวลงภายหลังวิกฤติการณ์สงครามอ่าวเปอร์เซีย และวิกฤติการณ์

การเมืองในประเทศเมื่อปี 2535 โดยลดลงเหลือ 33,241 ล้านบาทในปี 2537 โดยแหล่งที่มาของเงินทุนส่วนใหญ่ยังคงเป็นประเทศญี่ปุ่นมียอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 63,028 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 26 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ สำหรับประเทศที่เป็นแหล่งเงินทุนทางตรงสุทธิรองลงมาคือ ประเทศฮ่องกง สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ ซึ่งมีสัดส่วนของการลงทุนทางตรงสุทธิร้อยละ 19 14 และ 10 ของการลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศ สำหรับในด้านของลักษณะการลงทุนส่วนใหญ่ยังคงเน้นทางด้านอุตสาหกรรมเป็นหลักโดยมียอดเงินทุนทางตรงสุทธิ 86,406 ล้านบาท สัดส่วนการลงทุนร้อยละ 36 ซึ่งอุตสาหกรรมหลักๆ เป็นเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า สำหรับภาคธุรกิจที่ได้รับความสนใจอันดับรองลงมาคือ ภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และด้านการค้าซึ่งมียอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 51,194 และ 41,859 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 21 และ 17 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ตามลำดับ

ในช่วงปี 2538 – 2542 ปริมาณเงินทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศเริ่มปรับตัวดีขึ้นจนกระทั่งประเทศไทยได้เกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจอีกครั้งหนึ่งในปี 2540 ส่งผลให้ประเทศไทยต้องลอยตัวค่าเงินบาทภายใต้การจัดการเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 (ชูศักดิ์ จุฑาวัชร.2548 : 127) ทำให้ค่าเงินบาทลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้ปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมากจาก 49,887 ล้านบาทในปี 2538 เป็น 117,696 ล้านบาทในปี 2540 และเพิ่มเป็น 209,888 ล้านบาทในปี 2542 ซึ่งการเพิ่มขึ้นของเงินทุนในช่วงนี้เกิดขึ้นจากการอ่อนค่าลงของเงินบาท ทำให้เป็นแรงจูงใจให้นักลงทุนต่างประเทศเข้ามาลงทุนมากขึ้นเนื่องจากมูลค่าทรัพย์สินต่างๆ ในประเทศมีค่าถูกลงในสายตานักลงทุนต่างชาติ ประกอบกับธุรกิจภายในประเทศบางส่วนประสบปัญหาภาวะขาดทุนจึงต้องขายกิจการหรือหาผู้ร่วมทุนใหม่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มทุนของบริษัทแม่ให้แก่บริษัทลูกในประเทศไทยที่ประสบภาวะขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนและสภาพคล่องที่ตึงตัว สำหรับแหล่งที่มาของการลงทุนประเทศญี่ปุ่นยังคงเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญที่สุดโดยมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 148,513 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 26 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ส่วนอันดับรองลงมาคือสหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ และฮ่องกง ซึ่งมียอดการลงทุนสุทธิ 119,112 62,935 และ 52,642 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 21 11 และ 9 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ตามลำดับ ในส่วนของภาพรวมของลักษณะการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในช่วงนี้ ยังคงเป็นการลงทุนในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมเป็นหลัก และด้านการค้า ซึ่งมียอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 227,890 และ 140,895 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 40 และ 25 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ

ในช่วงปี 2543 – 2547 ปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศได้เริ่มกลับสู่ภาวะปกติโดยยอดการลงทุนทางตรงสุทธิเริ่มลดลงจาก 134,592 ในปี 2543 เหลือ 44,929 77,529 และ 33,094 ล้านบาทในปี 2545 – 2547 ตามลำดับ สำหรับในด้านของแหล่งที่มาของการลงทุนประเทศญี่ปุ่นยังคงเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนทางตรงสุทธิสูงสุดโดยมียอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 185,158 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 42 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ สำหรับอันดับรองลงมาคือ ประเทศสิงคโปร์ อังกฤษ และฮ่องกง มียอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 169,958 46,222 และ 38,154

ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 38 10 และ 9 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ตามลำดับ และในส่วน
ของลักษณะการลงทุนยังคงเน้นทางด้านอุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยมีการลงทุนทางตรงสุทธิ
237,668 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 54 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศซึ่งอุตสาหกรรมหลัก
ในช่วงนี้คือเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่งมีการลงทุนทางตรงสุทธิ 75,099 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ
17 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ นอกจากการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมแล้วอันดับ
รองลงมาคือการลงทุนทางด้านการค้า และด้านบริการ ซึ่งมียอดการลงทุนทางตรงสุทธิ 74,166 และ
61,556 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 17 และ 14 ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ตามลำดับ

ด้านภาวะการส่งเสริมการลงทุน ช่วงตั้งแต่ปี 2538 – 2547 มีจำนวนโครงการที่มี
ชาวต่างชาติร่วมถือหุ้นด้วยมีแนวโน้มที่ลดลงเล็กน้อยตั้งแต่ปี 2538 – 2541 ซึ่งปรับลดลงจาก 560
โครงการในปี 2538 เหลือ 521 โครงการในปี 2541 และปรับตัวเพิ่มขึ้นในปี 2542 ซึ่งมีปริมาณ
โครงการทั้งสิ้น 730 โครงการ หลังจากนั้นก็ได้มีการปรับตัวทั้งลดลงและเพิ่มขึ้นจนกระทั่งปี 2547 มี
จำนวนโครงการที่ขอรับการส่งเสริมลงทุนทั้งสิ้น 749 โครงการ สำหรับทางด้านปริมาณเงินลงทุนก็
ได้มีการปรับตัวลดลงเช่นเดียวกัน โดยในปี 2538 มีเงินลงทุน 378.5 พันล้านบาท ลดลงเหลือ 224.6
พันล้านบาท ในขณะที่ปี 2542 มีจำนวนโครงการที่เพิ่มขึ้น แต่จำนวนเงินลงทุนกลับลดลงเหลือ
167.6 พันล้านบาท เนื่องจากขนาดของการลงทุนที่ลดลง หลังจากนั้นจึงเริ่มปรับตัวดีขึ้น จนกระทั่ง
ในปี 2547 มียอดเงินลงทุนที่ขอรับการส่งเสริมจำนวน 307 พันล้านบาท สำหรับสถิติทางด้านการ
อนุมัติส่งเสริมการลงทุนในด้านจำนวนโครงการทิศทางการเคลื่อนไหวมีแนวโน้มเช่นเดียวกับการ
ขอรับการส่งเสริม ในส่วนของเงินลงทุนที่ได้รับอนุมัติการส่งเสริมนั้นมีแนวโน้มที่ลดลงจาก 397.2
พันล้านบาทในปี 2538 เหลือ 142 พันล้านบาทในปี 2542 และเริ่มปรับตัวดีขึ้นจนกระทั่งปี 2547 มี
เงินลงทุนทั้งสิ้น 317.3 พันล้านบาท

พิจารณาในส่วนขนาดเงินลงทุนทั้งในด้านการขอรับการส่งเสริมการลงทุน และการ
การอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุน พบว่าส่วนใหญ่นักลงทุนจะลงทุนอยู่ที่ระดับเงินลงทุนน้อยกว่า
50 ล้านบาท และที่ระดับเงินทุน 100 – 500 ล้านบาท โดยในปี 2547 มีจำนวนโครงการลงทุนที่มี
ขนาดการลงทุนไม่เกิน 50 ล้านบาทในขั้นยื่นคำขอ จำนวน 291 โครงการ และที่ขนาดเงินลงทุน
มากกว่า 100 – 500 ล้านบาท มีจำนวนทั้งหมด 258 โครงการ ในส่วนของขั้นการอนุมัติ มีจำนวน
โครงการที่มีขนาดน้อยกว่า 50 ล้านบาท 282 โครงการ และที่ขนาดเงินลงทุน 100 – 500 ล้านบาท
251 โครงการ

สำหรับแหล่งที่ตั้งซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้แบ่งออกเป็น 3 เขต โดยมี
พิจารณาในภาพรวมทั้งทางด้านการขอรับการส่งเสริมการลงทุน และการอนุมัติการส่งเสริมการ
ลงทุน ในช่วงปี 2538 – 2543 เขตที่นักลงทุนส่วนใหญ่ให้ความสนใจที่จะลงทุนอยู่ในเขตเขต 3
หลังจากนั้นในปี 2544 – 2547 นักลงทุนเริ่มให้ความสนใจลงทุนในเขต 2 โดยในปี 2547 ในขั้นยื่น
คำขอมียอดเงินลงทุนในเขต 2 ทั้งสิ้น 204 พันล้านบาท และมีจำนวนโครงการทั้งหมด 375
โครงการ สำหรับในขั้นการอนุมัติในปี 2547 มีปริมาณใกล้เคียงกันคือ มีจำนวนเงินลงทุนในเขต 2
ทั้งสิ้น 203.8 พันล้านบาท และมีจำนวนโครงการทั้งหมด 395 โครงการ

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ช่วงปี 2528 – 2547

วิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยระหว่างปี 2528 – 2547 เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนสุทธิจากต่างประเทศ กับ ปัจจัยทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในเขตกรุงเทพและปริมณฑล โดยการสร้างสมการถดถอยเชิงพหุและพิจารณาหาความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อเป็นการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยของปัจจัยทางเศรษฐกิจที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อทำการทดสอบหาสมการการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยที่เหมาะสม

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.65 นั่นคือ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 65 ส่วนอีก ร้อยละ 35 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมาพิจารณาในแบบจำลอง และเมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุที่ปรับปรุงแล้ว ($Adj R^2$) มีค่าเท่ากับ 0.61 แสดงให้เห็นว่าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 61

เมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวโดยพิจารณาจากค่า F Test ซึ่งมีค่าเท่ากับ 15.65 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และจากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนปรากฏว่าค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.98 ซึ่งอยู่ในช่วงที่ค่าความคลาดเคลื่อนไม่มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นสมการนี้สามารถใช้อธิบายความสัมพันธ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้

การทดสอบเกี่ยวกับค่าคงที่ (β_0) พบว่า ค่านัยสำคัญของการทดสอบค่าคงที่ มีค่าเท่ากับ 0.00 น้อยกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ ($\alpha = 0.01$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรในรูปแบบเชิงเส้นที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

การทดสอบเกี่ยวกับสัมประสิทธิ์ความถดถอย (β_i) พบว่า อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย จากผลวิเคราะห์สมการถดถอย สามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ (Inf) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอย (β_1) เท่ากับ 13.98 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Exc) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอย (β_2) เท่ากับ 6.38 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้

จากการทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์แต่ละตัวแปรอิสระ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับนัยสำคัญร้อยละ 99 โดยสามารถสร้างสมการการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้ดังนี้

$$FDI = -181.39 + 13.98Inf + 6.38Exc$$

จากสมการสรุปได้ว่า อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ (Inf) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย (FDI) ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นคงที่แล้ว หากอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะมีผลทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยเพิ่มขึ้น 13.98 พันล้านบาท และในทางกลับกัน หากอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศลดลงร้อยละ 1 จะมีผลทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยลดลง 13.98 พันล้านบาท

สำหรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Exc) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย (FDI) ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นคงที่แล้ว หากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้น 1 บาท/ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จะมีผลทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยเพิ่มขึ้น 6.38 พันล้านบาท และในทางกลับกัน หากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศลดลง 1 บาท/ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จะมีผลทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยลดลง 6.38 พันล้านบาท

จากผลการศึกษาข้างต้น เมื่อพิจารณา $Adj R^2$ มีค่าเท่ากับ 0.61 ซึ่งค่าสถิตินี้มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย เมื่อพิจารณาจากค่า F-test ซึ่งมีค่าเท่ากับ 15.65 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แสดงว่าทั้ง อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้นกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ และเมื่อพิจารณาค่า t-test สามารถสรุปได้ว่า อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ในขณะที่ผลิตภัณฑ์

มวลรวมภายในประเทศ และอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯ และปริมณฑล ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยได้

การอภิปรายผล

การศึกษานี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงถึงสภาวะการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ในด้านปริมาณการลงทุน แหล่งที่มาของการลงทุน ลักษณะของการลงทุน และการส่งเสริมการลงทุน และศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยเลือกศึกษาปัจจัยด้าน ผลกระทบที่มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และอัตราค่าจ้างค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งผลการศึกษสามารถอภิปรายประเด็นสำคัญตามความมุ่งหมายในการศึกษาได้ดังนี้

ด้านสภาวะการณ์ของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ซึ่งแบ่งพิจารณาในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ปริมาณการลงทุน การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2528 โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศหลักที่เข้ามาลงทุนทางตรงในประเทศไทย ได้ถูกกดดันให้เพิ่มค่าเงินเยนภายหลังการประชุม Plaza Accord ในเดือนกันยายน 2528 ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของประเทศญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น (พรชัย ทรัพย์ยิ่ง.2542: 44) จึงเกิดการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนถูกกว่าซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนทางตรง ทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 4,401 ล้านบาทในปี 2528 เป็น 64,695 ล้านบาทในปี 2533 หลังจากนั้นยังคงมีปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศมาโดยตลอดทั้งเพิ่มขึ้นและลดลงตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตามปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศได้เพิ่มสูงขึ้นมากเป็น 117,696 ล้านบาทหลังจากเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศเมื่อปี 2540 ซึ่งการเพิ่มขึ้นของเงินลงทุนในช่วงนี้เกิดขึ้นจากการอ่อนค่าลงของเงินบาท ทำให้เป็นแรงจูงใจให้นักลงทุนต่างประเทศเข้ามาลงทุนมากขึ้นเนื่องจากมูลค่าทรัพย์สินต่างๆ ในประเทศมีค่าถูกลงในสายตานักลงทุนต่างชาติ ประกอบกับธุรกิจภายในประเทศบางส่วนประสบปัญหาภาวะขาดทุนจึงต้องขายกิจการหรือหาผู้ร่วมทุนใหม่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มทุนของบริษัทแม่ให้แก่บริษัทลูกในประเทศไทยที่ประสบภาวะขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนและสภาพคล่องที่ตึงตัว

2. แหล่งที่มาของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่เพียงไม่กี่ประเทศหลัก โดยในช่วงก่อนปี 2528 ประเทศที่เป็นแหล่งเงินลงทุนทางตรงหลักคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ภายหลังการประชุม Plaza Accord ในเดือนกันยายน 2528 ประเทศญี่ปุ่นเริ่มเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญต่อการลงทุนทางตรงในประเทศไทยมากที่สุด เนื่องมาจากผลของการประชุมทำให้ญี่ปุ่นมีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นมาก จึงเกิดการย้ายฐานการผลิตไปยัง

ประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศไทยก็เป็นประเทศที่ญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนเป็นจำนวนมากจนถึงปัจจุบัน ในส่วนของอันดับรองลงมาในปัจจุบันได้แก่ประเทศสิงคโปร์

3. ลักษณะการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเน้นไปทางด้านภาคธุรกิจอุตสาหกรรมโดยเน้นไปทางด้านอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า และอุตสาหกรรมเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง นอกจากนี้ยังมีการลงทุนในส่วนของภาคธุรกิจการค้า และภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ โดยในส่วนของอสังหาริมทรัพย์มีการลงทุนอย่างมากในช่วงปี 2533 – 2537 ซึ่งก่อให้เกิดการซื้อเพื่อเก็งกำไร และเป็นผลให้เกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศ ช่วงปี 2540 – 2544 อย่างไรก็ตามปัจจุบันลักษณะการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศนอกจากจะเน้นทางด้านอุตสาหกรรมเป็นหลักแล้วยังกระจายไปยังภาคธุรกิจการค้า และภาคบริการ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

4. การส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทยช่วงปี 2538 - 2547 โดยภาพรวมโครงการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศได้รับการอนุมัติส่งเสริมการลงทุนมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายที่จะสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อเป็นแหล่งเงินทุน เทคโนโลยี ตลอดจนช่วยให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่ผู้ลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีนักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้มาตรการส่งเสริมการลงทุนยังได้จูงใจให้เกิดการลงทุนกระจายไปยังเขตส่งเสริมการลงทุนในเขต 2 และ 3 เพื่อไม่ให้เกิดการกระจุกตัวในเขต 1 ซึ่งเป็นเขตในส่วนกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการให้สิทธิประโยชน์ในแต่ละเขตแตกต่างกัน โดยที่เขต 3 จะได้รับสิทธิประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่เขต 2 และเขต 1

ด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ซึ่งสามารถอภิปรายผลโดยแบ่งตามสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานข้อ 1 ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย กล่าวคือ ถ้าผลผลิตมวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ในทางตรงข้าม ถ้าผลผลิตมวลรวมภายในประเทศลดลง จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลดลง ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ผลการศึกษาพบว่า ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากช่วงเวลาที่นำมาศึกษาคือช่วงปี 2528 – 2547 ซึ่งประเทศไทยได้เริ่มมีสัดส่วนของเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศไหลเข้าเพิ่มสูงขึ้นมาก เมื่อเทียบกับอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ เนื่องจากข้อตกลง Plaza Accord เมื่อปี 2528 ที่กลุ่มประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจโดยการผลักดันของสหรัฐอเมริกา ตกลงให้มีการปรับอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา กับเงินเยน และเงินสกุลหลักอื่นๆ

ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นทำให้เงินเยนแข็งค่าขึ้นมาก ซึ่งส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าออกของญี่ปุ่นลดลงมาก ญี่ปุ่นจึงต้องหันไปใช้ประเทศอื่นที่ต้นทุนการผลิตถูกกว่าเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งทำให้ประเทศไทยได้รับการลงทุนทางตรงจากประเทศญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นมาก (อุปบล จันทรังษ์. 2548 :1) นอกจากนี้ยังได้รวมถึงช่วงวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศในช่วงปี 2540 – 2544 ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศมีสัดส่วนที่สูงกว่าการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น เกิดขึ้นเนื่องจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ

สมมติฐานข้อ 2 อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย กล่าวคือ ถ้าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นจะทำให้แนวโน้มการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลดลง ในทางตรงข้าม ถ้าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศลดลงจะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่

ผลการศึกษาพบว่า อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศสามารถกำหนดความสัมพันธ์ได้ทั้งสองทางกล่าวคือ หากอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศอยู่ในระดับสูงและค่อนข้างรุนแรง ย่อมส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต ซึ่งเงินเฟ้อในลักษณะนี้จะมีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศทิศทางตรงข้าม ในขณะที่หากอัตราเงินเฟ้อในประเทศเป็นอย่างอ่อนๆ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงของระดับราคายาค่อยเป็นค่อยไป จะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ และเป็นการกระตุ้นให้เกิดการความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งจะทำให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้น อัตราเงินเฟ้อในลักษณะนี้จึงมีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน (สุมาณี ไพศาลเวชกรรม; เปรมประชา ศุภสมุท; และ ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร.2534: 188) ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศมีลักษณะอย่างอ่อนๆ จึงส่งผลให้เกิดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามผลการศึกษาได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญญาภรณ์ กันธามณี (2547: 39, 47) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยผลการศึกษาสรุปได้ว่าอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการลงทุนทางตรง จากประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินดารัตน์ ตั้งสกุล (2537: 75) ซึ่งศึกษาถึงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า โดยใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคเป็นตัวแทนปัจจัยด้านอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าดัชนีราคาผู้บริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

สมมติฐานข้อ 3 อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย กล่าวคือ ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา

ต่างประเทศเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลให้ค่าเงินบาทลดลง จะทำการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ในทางตรงข้าม ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศลดลงซึ่งเป็นผลให้ค่าเงินบาทเพิ่มขึ้น จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลดลง ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ผลการศึกษาพบว่า อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย และเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรชัย ทรัพย์ยิ่ง (2542: 90) ที่ศึกษาปัจจัยกำหนดเงินทุนต่างประเทศภาคเอกชน โดยผลการศึกษาพบว่า อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับการไหลเข้าของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอัญญารัตน์ กันธามณี (2547: 38) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย โดยผลการศึกษาสรุปได้ว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับการลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่น ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

สมมติฐานข้อ 4 ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย กล่าวคือ ถ้าค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพิ่มขึ้น จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศลดลง ในทางตรงข้าม ถ้าค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ลดลง จะทำให้การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ผลการศึกษาพบว่าค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ไม่มีความสัมพันธ์กับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยที่นำมาใช้กำหนดทางด้านต้นทุนคือ อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งมีอัตราที่ต่ำมากอยู่แล้วหากเปรียบเทียบกับค่าจ้างแรงงานของประเทศเจ้าของทุนหลักๆ ที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย เช่นประเทศญี่ปุ่น หรือสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้การลงทุนทางตรงส่วนใหญ่จะเน้นทางด้านอุตสาหกรรมเป็นหลัก ซึ่งในช่วงตั้งแต่ปี 2530 การลงทุนทางตรงส่วนใหญ่จะเป็นกิจการร่วมทุนกับชาวต่างชาติ ซึ่งมีการใช้ทุนและเทคโนโลยีระดับสูง เช่น อุตสาหกรรมเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า จึงนิยมจ้างแรงงานที่มีพื้นฐานการศึกษาดี โดยเฉพาะช่างเทคนิคและวิศวกร และแรงงานที่มีฝีมือ ซึ่งมีค่าจ้างสูงกว่าอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลมาก (ชูศักดิ์ จุญสวัสดี. 2548: 241)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพการณ์และปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพการณ์การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยพบว่าแหล่งที่มาของเงินลงทุนทางตรง ส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่เพียงไม่กี่ประเทศเช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ฮ่องกง ไต้หวัน ซึ่งอาจทำให้ประเทศไทยถูกครอบงำทางเศรษฐกิจจากประเทศเหล่านี้ และส่งผลต่อการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจในระยะยาว รัฐบาลจึงควรส่งเสริมให้ประเทศที่พัฒนาแล้ว

อื่นๆ สนใจที่จะขยายการลงทุนมายังประเทศไทย โดยอาจทำข้อตกลงในลักษณะทวิภาคีเพื่อเป็นแรงจูงใจสำหรับประเทศผู้ลงทุนใหม่ๆ ทั้งนี้ควรจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อก่อให้เกิดผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

2. สำหรับทางด้านการส่งเสริมการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ซึ่งทางคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีนโยบายที่จะกระจายการลงทุนออกไปยังส่วนภูมิภาค โดยเน้นไปยังเขต 3 และเขต 2 เป็นหลัก แต่จากภาพรวมที่ผ่านมาการลงทุนในเขต 3 มีแนวโน้มที่ลดลง ดังนั้นการที่จะจูงใจให้นักลงทุนเน้นที่จะลงทุนในเขต 3 ทางภาครัฐควรให้ความสำคัญในการจัดสร้างสาธารณูปโภค และการบริการขนส่งสินค้า เพื่อให้นักลงทุนเกิดความสะดวกในการดำเนินกิจการ ซึ่งจะเป็นการจูงใจอีกทางหนึ่งนอกเหนือจากสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีที่นักลงทุนได้รับ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการอนุมัติโครงการก็ควรจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดการจ้างงานในส่วนภูมิภาค ตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ในการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ซึ่งปัจจัยด้านอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสามารถอธิบายทิศทางการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ได้อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ควรรักษาระดับอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และมีเสถียรภาพ โดยอาจจะใช้เครื่องมือทางด้านนโยบายการเงิน หรือนโยบายการคลังมาใช้ในการจัดการ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศ และจะส่งผลต่อความเจริญเติบโตของประเทศไทยในระยะยาว

4. จากผลการศึกษาพบว่า อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ไม่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศส่วนใหญ่ซึ่งเน้นไปทางด้านอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง ไม่ได้พิจารณาต้นทุนจากอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำเป็นเกณฑ์หลัก แต่จะเน้นไปทางด้านแรงงานที่มีฝีมือและมีทักษะค่อนข้างสูง ดังนั้นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือประสิทธิภาพ และความรู้ความสามารถของแรงงานในประเทศ ดังนั้นรัฐบาลจึงควรส่งเสริมให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานฝีมือ และส่งเสริมทางด้านการศึกษาให้แก่แรงงานในประเทศอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ซึ่งน่าจะเป็นการดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติสนใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น

5. เนื่องจากการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศอาจจะส่งผล ต่อประเทศไทยในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนก่อให้เกิดการแข่งขันกับธุรกิจในประเทศ ดังนั้นรัฐบาลจึงควรดำเนินนโยบายในการส่งเสริมการลงทุนอย่างรอบคอบ ซึ่งจะทำให้ประเทศได้รับประโยชน์จากการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนชาวต่างชาติ และยังช่วยให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ยังมีปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่นๆ ที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้ เช่น ปัจจัยทางด้านประเทศเจ้าของทุน ปริมาณแรงงานฝีมือ อัตราภาษีขาเข้า จึงควรนำปัจจัยเหล่านี้มาศึกษาต่อไปเพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ เช่น ผลกระทบในด้าน ความเจริญเติบโต การจ้างแรงงาน ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2542). *การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จินดารัตน์ ตั้งสกุล. (2537). *การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชัชวาลย์ อินทร์กัน. (2528). *ปัจจัยที่กำหนดการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศของภาคเอกชน และผลกระทบที่มีต่อภาวะเงินเฟ้อ ศึกษากรณีเศรษฐกิจไทย*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศักดิ์ จุฑาวัสน์. (2548). *ระบบเศรษฐกิจและพัฒนาระบบเศรษฐกิจไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ. ส.เสริมมิตรการพิมพ์.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตรการพิมพ์
- ณัฐพงษ์ ทาดี. (2546). *แบบจำลองปัจจัยที่กำหนดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2549). *ตารางการเผยแพร่ข้อมูล*. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2549 จาก <http://www.bot.or.th/bothomepage/databank/EconData/ARC/ARC2006.asp>
- พรชัย ทรัพย์ยิ่ง. (2542). *ปัจจัยกำหนดและผลกระทบของเงินทุนต่างประเทศภาคเอกชนต่อการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา สายคณิต. (2530). *เศรษฐศาสตร์การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีสุรัตน์ พันธุ์ลี. (2540?). *ลักษณะและผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (ศึกษาเฉพาะอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องไฟฟ้า)*. ภาคนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การเงิน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุชยา บัวหักดี. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมงานข้อมูลแข็งในประเทศไทย*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง วท.ม. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- สุภาพร พิศาลบุตร; บุญเลิศ เย็นคงคา; และ ทิพย์สุดา กันตา. (2534) *ธุรกิจระหว่างประเทศ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สุมาณี ไพศาลเวชกรรม; เปรมประชา ศุภสมุท; และ ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงฆาร. (2534). *เศรษฐศาสตร์มหภาค*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ.
- สุวินัย ภรณวลัย. (2540). *ทฤษฎีบรรษัทข้ามชาติกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2549). *สถิติการให้การส่งเสริมการลงทุน*. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2549 จาก http://www.boi.go.th/thai/about/statistics_other_country.asp?id=93
- อัญญาภรณ์ กันธามณี. (2547). *ปัจจัยที่กำหนดเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย: 2540-2546*. การค้นคว้าแบบอิสระ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- อุบลรัตน์ จันทรังษ์. (2548). *บทบาทของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อเศรษฐกิจไทย*. สืบค้น เมื่อ 9 กรกฎาคม 2548, จาก http://www.bot.or.th/BOThomepage/DataBank/Econcond/seminar/EcoM/3-2-2005-eng-i/FDI_R.pdf
- อุบลรัตน์ จันทรังษ์; และ วิมลมาลย์ รังษีระศักดิ์. (2546). *อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทย*. สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2548, จาก http://www.bot.or.th/BOThomepage/DataBank/Econcond/seminar/EcoM/econmonitor2546_th.asp
- Akamatsu, k. (1962). *A Historical Pattern of Economic Growth in Developing Countries*. The Developing Economics.
- Caves R.E. (1971). The Industrial Economics of Foreign Investment. *Economica*. 1971(38): 1-27
- Hymer, S.H. (1960). *International operations of national firms : A study of direct Investment*. Dissertation, Ph.D (Economics). Massachusetts : Massachusetts Institute of Technology. Photocopied.
- John H. Dunning. (1993). *Trade, Location of Economic Activity and the Multinational Enterprise*. A search for an Electic Approach.
- Kiyoshi Kojima. (1990). *Japanese Direct Investment Aboad*. International Christian University. Tokyo.
- Patarawan Chantasartassamee. (2003). *A Study of The Determinants of Foreign Direct Investment in Thailand*. Dissertation, MscIB. (Master of Science In International Business). London : Graduate School London Sout Bank University. Photocopied.

Penrose, Edith Tilton (1956). *Foreign Investment and The Growth of the Firm. Economics journal.* 1956(66): 220-235

Schneider Friedrich and Frey Bruno. (1985). Economic and Political Determinants of Foreign Direct Investment. *In World Development.* 1985(13) No.2.

United Nations Conference on Trade and Development 2004, *World Investment Report*, The Shift Towards Services.

Vernon, Raymond. (1966, May). International Investment and International Trade in the Product Cycle. *Quarterly Journal of Economics.* 1966(80): 190-207.

ภาคผนวก

ตาราง 9 ข้อมูลการลงทุนทางตรงสุทธิจากต่างประเทศในประเทศไทย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ช่วงปี 2528 - 2547

ปี	FDI	GDP	Inf	Exc	W
พ.ศ.	(หน่วย: พันล้านบาท)	(หน่วย:พันล้านบาท)	(หน่วย:ร้อยละ)	(หน่วย:บาท/ ดอลลาร์สหรัฐฯ)	(หน่วย: บาท/วัน)
2528	4.40	1,191.26	2.36	27.16	70.00
2529	6.91	1,257.18	1.73	26.30	70.00
2530	9.04	1,376.85	2.46	25.74	73.00
2531	27.96	1,559.80	3.87	25.29	76.00
2532	45.70	1,749.95	5.51	25.70	78.00
2533	64.70	1,945.37	5.72	25.59	90.00
2534	51.39	2,111.86	5.73	25.52	100.00
2535	53.69	2,282.57	4.22	25.40	115.00
2536	43.81	2,470.91	3.32	25.32	125.00
2537	33.24	2,692.97	5.03	25.15	132.00
2538	49.89	2,941.74	5.73	24.92	145.00
2539	57.47	3,115.34	5.92	25.34	157.00
2540	117.70	3,072.62	5.59	31.37	157.00
2541	209.89	2,749.68	8.11	41.37	162.00
2542	134.59	2,871.98	0.21	37.84	162.00
2543	115.29	3,008.40	1.66	40.16	162.00
2544	172.64	3,073.60	1.64	44.48	165.00
2545	44.93	3,237.56	0.60	43.00	169.00
2546	77.53	3,460.04	1.80	41.53	170.00
2547	33.09	3,671.66	2.75	40.27	175.00

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2549). ตารางการเผยแพร่ข้อมูล. (ออนไลน์)

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายจักรกฤษณ์ พงศ์พิพัฒน์ไพบูลย์
วันเดือนปีเกิด	30 มีนาคม 2516
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1883-1885 ถนนริมทางรถไฟสายปากน้ำ แขวงคลองตัน เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110
งานปัจจุบัน	ธุรกิจจำหน่ายเครื่องมือ และอุปกรณ์ระบบไฮโดรลิก
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย
พ.ศ. 2538	เศรษฐศาสตรัระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2549	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การจัดการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ